

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ÇOCUKLARIN HER TÜRLÜ ŞİDDET, İHMAL VE İSTİSMARDAN
KORUNARAK AKIL, RUH VE BEDEN SAĞLIKLARININ GELİŞİMİ İÇİN
ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA
KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/1806, 1813, 1827, 1828, 1829, 1830)
ANKARA ÇALIŞMA ZİYARETİ TUTANAKLARI

-----0-----

26 Şubat 2025 Çarşamba

-----0-----

- Yenimahalle Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk İzlem Merkezi Yerinde İnceleme
- Emniyet Genel Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı Çalışma Ziyareti

26 Şubat 2025 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 11.54
BAŞKAN: Cengiz AYDOĞDU (Aksaray)
BAŞKAN VEKİLİ: Radiye Sezer KATIRCIOĞLU (Kocaeli)
SÖZCÜ: Nazım ELMAS (Giresun)
KÂTİP: Pelin YILIK (Çankırı)
----- 0 -----

(Yeni Mahalle Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk İzlem Merkezi İncelemesi)

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Evet, buyurun.

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz, değerli konuklarımız; bu güzel ziyaretiniz için çok teşekkür ediyoruz, bizleri onurlandırdınız.

Bugün bu sunumla beraber hem yaptığımız işleri size çok kısa bir şekilde anlatmaya çalışacağım hem de karşılaştığımız zorluklardan birazcık bahsetmeye çalışacağım çünkü bizler Yeni mahalle Eğitim ve Araştırma Hastanesi olarak çocuk ve gençlerin korunması veya onların tedavisi konusunda elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz. Bu konuda yeni gelişmeleri, akademik gelişmeleri takip ederek uygulamalarımızda işlemeye çalışıyoruz ama yine de çok fazla kaynak ihtiyacı olan bir konudan bahsediyoruz, sizler de haftalardır bu konuda emek veriyorsunuz, bunlar için ayrıca teşekkür ediyorum. Ben çok kısaca zaten çocuk izlem merkezlerini bildiğiniz ve aylardır bu konu üzerinde zaten mesai harcadığınız için onları çok hızlı geçeceğim, sadece bizim uygulamalarımız ve neye ihtiyacımız var ek olarak bunlardan bahsedip bitireceğim.

Şimdi, çocuk izlem merkezi biliyorsunuz, adli çocuk izlem merkezi de diğer çocuk izlem merkezleri gibi çocuk dostu ortamda istismara uğramış çocuğun beyanının alan uzmanı olan kişilerce alınmasını sağlayan kişilerce alınmasını sağlayan ve çocuğun ikincil travmatizasyonunu önleyen bir merkez. Bildiğiniz gibi yine Sağlık Bakanlığı çatısı altında diğer bakanlıklarla bir arada hizmet veren bir merkez. Beyanına başvuru alan çocuğun hem adli görüşmesi hem ailesiyle görüşülmesi hem fiziksel hem psikiyatrik muayenesi; tetkiki, tedavisi ve sonraki takibi aynı zamanda sosyal incelemesi de gerekiyorsa acil koruma kararı tedbirlerinin de çıkarıldığı bir merkez durumunda. Yapılan görüşme bir kez yapılıyor, video ve ses kaydı alınarak daha sonra çocuğun tekrar dinlenmesinin önüne geçilmeye çalışılıyor. Yapılan muayenenin sonunda da çocuk bir korunma ihtiyacı hissetmiyorsa çocuk için çıkarılan acil koruma kararıyla kuruma alınması sağlanmış oluyor. Şimdi, açıkçası yasal mevzuat bizi en çok zorlayan alan oldu. Biliyorsunuz, çocuğun cinsel istismarı Türk Ceza Kanunu'nun 103/1 ve 2'inci maddelerinde düzenlemiştir. 103/1 çocuğun basit cinsel istismarı olarak geçiyordu, 103/2 ise daha çok burada da gördüğünüz gibi vücuda organ veya sair cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilen istismar olarak ifade ediliyordu. Bizim Ceza Muhakemeleri Kanunu'muzda da 103'üncü maddenin 2'nci fıkrasında düzenlenen suçlardan dolayı mağdur olan çocukların beyanının özel merkezlerde alınması ibaresi vardı ama bu da şuna sebep oluyordu: Şimdi, çocuklar çok farklı şekillerde istismara maruz kalıyorlar...

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Hocam, sözünüzü kesiyorum ama "basit" kelimesi geçiyor mu?

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - "Basit" olarak ifade ediliyor.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Hali hazırda hâlâ öyle mi ifade ediliyor?

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Evet, öyle bir ifade var ama şöyle: Sonuçta adli yaklaşımla tıbbi yaklaşım birbirinden farklı. Ben konuya çocuk ergen psikiyatristi olarak yaklaştığım zaman bildiğiniz gibi bu "basit" kelimesi orada bizim kafamızda bir soru işareti yaratıyor.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - İşte, onun değişmesi lazım.

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Kesinlikle yani uygun bir ifade değil aslında ve çocuğun etkilene düzeyini belirten bir şey de değil. Yani çocuğun yapılan çalış...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Hukuki bir ifade.

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Hukuki bir ifade, evet, tıbbi bir ifade değil kesinlikle.

Şimdi, burada nasıl problemler yaşıyoruz, yaşadık? Ankara Çocuk İzlem Merkezi genel olarak dokunma içeren bütün istismarları alan bir merkez, ilk kurulan bir merkez onun için zaten örnek olmak özelliği de var ve birçok yeni uygulamanın da başlatıldığı bir merkez olduğu için... Ancak tabii ki her dokunmayı almamızla ilişkili olarak dosya sayısında bir artış meydana geliyordu, hastane açısından söylemiyorum, hastane açısından personel anlamında bu konuda bir sıkıntı yoktu ancak Adalet Bakanlığı cumhuriyet savcılarımız adli olarak takip edilen hukuki dosyalarla ilgili bir sayı problemiyle karşılaştığını ifade etti. Kanun'da da "103/2'ler alınsın." dediği için yani kanunen de burada bir netlik olduğu için artık "103/2'ler alınacak." dediği dönem 2022 yılıydı galiba nasıl bir sorunla karşılaştık, ben onu size burada bir olgu üzerinden sizlere aktarmak istedim. O dönemde tam 2022 yılının Ocak ayında hastaneye yatışı yapılan bir vakamız vardı, 16 yaş 3 aylık bir kız hastaydı, 11'inci sınıfa devam ediyordu; geliş şikâyeti ani başlayan nefes darlığı, kalp çarpıntısı, ölüm düşünceleri kendine zarar verici davranışlardı. Öyküsünü aldığımız zaman ilköğretim 4, 5, 6'ncı sınıfa devam ederken yazları köye gittiği zaman amcasının oğlu E. tarafından her bulunan fırsatta çocuğun cinsel organını göstermesi, cinsel organını hastamıza sürmesi gibi davranışları söz konusuydu ve bunu engelleyemiyordu, bundan çok rahatsızlık duyuyordu, başka kimseye söyleyememişti ve 6'ncı sınıftayken bu konuda bir konferans dinlediğinde bunun bir suç olduğunu öğrenmiş ve bunu annesine anlatmaya karar vermişti. Annesine anlattığı zamanda annesi de bunu kimseye anlatmaması gerektiğini söylemiş ve "Baban duyarsa kan çıkar" gibi bir ifade kullanmış. Annem bana yardım etmedi olarak ifade ediyor. Yine, tatillerde köye gitmeye devam etmiş, yine aynı E.'yle aynı ortamda kalmaya ve bazen istismarın tekrarlanması durumlarıyla karşı karşıya kalmıştı, babasına anlatmaya karar vermiş yani bir çözüm arayışı var bu hastanın yani annesine gidiyor, babasına gidiyor. "Babam hiçbir tepki vermedi." diyor hatta şöyle diyor: "Babam eskiden benim kahramanımdı ama artık ondan nefret ediyorum." diye bir ifade kullanıyor. Yani kendisine göre çözüm kaynaklarını tükettiğini ifade ediyor onun

için bir ölüm düşüncesi ve böyle bir girişimle hastaneye yatırılmıştı. Sürekli gün içerisinde daha önce yaşadığı cinsel istismarla ilgili olayları zihninde yeniden yaşantılama şikâyetleri vardı. Köyle ilgili köy konusu açıldığı zaman bile kaçınma davranışı ve öfke nöbetleri devam ediyordu. Şimdi bu hasta yattığı zaman biz dedik ki tanılarını koyduk, tedavisine başladık ve bu önce bildirim süreciyle ilgili hastaya bilgi verdik. Dedik ki: "Bak hani böyle bir sistem var, hiç merak etme, işte, orada alan uzmanı olan kişiler tarafından tedaviye olacak, ailenle de görüşülecek, biz de görüşeceğiz ailenle, merak etme. İşte, orada ihtiyacın olan bütün muayeneler bir kerede yapılacak ve rahat bir şekilde yapılacak." diye ifade ettik. Annesiyle de bunu görüştük, anneyi aldık, anne "Kesinlikle bildirmeyin, işte, bizim aile dağılır, siz bunu bildirirseniz bütün aile yapımızı bozarsınız, hep bir şey oldu." Biz anneye işte, bunu bizim bildirim yükümlülüğümüz olduğunu, yasalarla anlatmaya çalıştık, mecburen kabullenmek zorunda kaldı. Biz bildirimini yaptık, standart her zaman yaptığımız gibi. Ancak tam bu kararın alındığı dönem yani "103/2'ler artık ÇİM'de alınacak." kararının adliye tarafından alındığı dönemde ve çocuk izlem merkezine hasta alınmadı. Biz bütün uygulamamızı çocuk izlem merkezi üzerinden yapmıştık. Bunun için işte ilgili kişilerle görüştük o dönemde Sağlık Bakanlığımız da görüştü, Adalet Bakanlığının Adli Destek Mağdur Hakları Dairesi başkanları görüştü, "Hani ne yapılabilir bu konuda?" diye ve çocuğun hani hem yatışı uzadı hem de beraberinde "İşte, gördünüz mü bakın, kimse hiçbir şey yapmıyor." duygusu ortaya çıktı bunun için baya uğraştık. Sonuçta, 2022 yılında bu çocuk alındı çocuk izlem merkezinden hani en nihayetinde çok büyük uğraşlar sonucu ve uzamış bir on-on beş günlük bir yatış sonrasında ve ekim ayında böyle bir genelge yayınlandı, Adalet Bakanlığının Adli Destek ve Mağduriyet Hizmetleri Dairesi Başkanlığınca. Şimdi başka hani ÇİM için çok uygun olmayan maddeler de var bu genelgede ama burada bizi ilgilendiren 103'üncü maddenin (1)'inci fıkrasında düzenlenen cinsel suçların da artık çocuk izlem merkezine alınması yönündeydi.

Şimdi, bu sadece Ankara içinde yaşanan bir sorun olduğunu düşünmüyorum. Çok sayıda bu tarz vakalar oluyor ve biz şunu biliyoruz hani bazı ÇİM'lerde sadece 103/2'ler alınıyor ama sadece 103/2'nin kabul edilmesi şuna sebep oluyor: Kişinin 103/2'ye mi, (1)'e mi girdiği kollukta sorgulanmak zorunda kalıyor. Yani orada şu o uygunsuz ifadeler.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - O da ayrı bir travma.

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Evet.

O zaman hani o ÇİM'lerin gerçekten hani... Ben bir çocuk-ergen psikiyatristiyim, yirmi yıldır bu alanda çalışıyorum, hani ÇİM öncesi dönemde de görev yaptım ve kesinlikle çocuk izlem merkezinin çok üst düzey, çok gelişmiş bir sistem olduğuna inanıyorum, bunu da hep Başhekimimizle de konuşuruz ve gerçekten hani çok desteklenmesi gereken bir alan olduğunu düşünüyorum, o yüzden hani bu yasa maddesinin yani CMK'deki 206/5'inci maddedeki, 103/2'nci fıkranın 103/1 ve (2) olarak eğer hani sizler bu konuda yetkin kişiler olduğunuz için en önemli problemimizin değil mi? Sağlık Bakanlığımız da böyle düşünüyor... En önemli problemimiz buydu Başkanım.

Bunun dışında şimdi bizim burada hani bir eğitim klifi de var, çocuk-ergen psikiyatri eğitim kliniği ve bu nitelikteki çok nadir ÇİM'lerden biriyiz galiba. Bu şunu sağlıyor: Çocukların sonrasında izlenim yapma, işte, iki birim bir arada ve bir iş birliği içerisinde çalışmasını da sağlıyor bizler için yani hepsi bir tedavi kompleksi hâline geliyor. Ankara Çocuk İzlem, ergen psikiyatri polikliniği, çocuk-ergen yataklı servisi bir arada ve koordinasyonla yürüyor bu hastane içinde ve en spesifik alanı hastanemizin. Ankara Çocuk İzlem Merkezinin diğer özelliği de bu anlattığım gibi bütün o beyan alınma aşamasının hepsi bütün çocuk izlem merkezlerinde standart, bizim bir de eğitim görevimiz var aynı zamanda bir eğitim merkezi, hem yeni adli görüşmecilerinin eğitilmesinde hem çeşitli kurumların, kuruluşların, personelin eğitimlerinde bizim uzmanlarımız ve bizler görev alıyoruz. Onun dışında birçok toplantıya, kurula katkı verme, iyileştirme, geliştirme çalışmalarında da yine yer alıyoruz bu noktada. Çok artısına girmeyeceğim, bunlar zaten Komisyon çalışmaları boyunca hep anlatıldı ve Adli Görüşmeci Sertifikalı Eğitim Programı'nın 19 tanesi bizim birimimizin de görev aldığı şekilde uygulandı.

Yine, Adalet Akademisi kapsamında çünkü şöyle bir problem de yaşadık: Bu eşgüdüm çok kıymetli. Hani bakanlıklar arasında bir alan çocuk izlem merkezi ve gerçekten her bakanlığın elemanı kendi alanında uzman. Biz eğer uzmanlıkları etkin bir şekilde birbirinin fikrine de saygı duyarak birleştirdiğimiz zaman çok güçlü bir sistem ortaya çıkıyor ama ister istemez insan faktörü devreye girdiğinde birtakım böyle farklı uygulamalar ortaya çıkabiliyor, onun için belki bu konuda hani bakanlıklar arasındaki daha doğrusu her çocuk izlem merkezinde yeni görev yapacak personele ilişkin farklı eğitimlerin olması gerekiyor. Eğitim demeyelim ama bir seminer, bir toplantı, bu Cumhuriyet savcılarını değiştikçe de ortaya çıkabiliyor. İşte, bizim adli görüşmecilerimiz değiştikçe de ortaya çıkabiliyor, Aile Bakanlığı için de ortaya çıkabiliyor ama sistemi oluşturabildiğinizde yani bir arada çalışabilme ve birbirinin uzmanlığına saygı duyabilme noktasında hareket edilebildiğinde artık gerçekten o çocuk için çok güzel, çok büyük işler yapılabiliyor. Onun için de Adalet Akademisinde de böyle bir eğitimlerini bu salonda alıyorlar teorik olarak çocuk izleme ile ilgili. Yine, aşağıda da çocuk izlemi geziyorlar, bu son yıllarda oluşturulmuş bir şey. Diğer bakanlıklarımızla da hepsiyle de eğitimlerine katkı sağlıyoruz. Yine, üniversite öğrencilerine eğitimlerimiz oluyor yani bu konudaki derslerine konuk öğretim üyesi olarak katılarak yine Sağlık Bakanlığı kapsamında da eğitimlerimiz oluyor.

Bunlar bizim Ankara Çocuk İzlem Merkezinde 2010 yılı kurulduğu tarihten itibaren takip edilen çocuk, vaka sayılarımız. En son 2024'te 1.788 vakayla kapattık. Ama dediğim gibi muhtemelen en hassas vaka alan çocuk izlemlerden biriyiz yani her dokunma geliyor neredeyse ve Ankara sınırları içerisinde. Hani vaka ayırt edilmeden genelde bu konuda ciddi bir hassasiyet var Ankara özelinde. Kız-erkek oranlarımız bu şekilde. Son zamanlarda bu kız-erkek oranımızda bir şu anda 5'e 1 gibi görünüyor bu en son geçtiğimiz yıl için.

Poliklinik hizmetlerinde yine bir eğitim klifi olduğumuz söyledik. Şöyle bir ekiple görev yapıyoruz burada ve çocuğun istismar ve ihmalinden hem korunmasına yönelik hizmetlerde yer alıyoruz, daha önce de oradaki sunumda da söylemişim ben ikincil korunmada yani riskli grupların istismardan korunması yönünde, çocuk eğer geldiyse ve fark ettiğimiz riskler varsa mutlaka okulla, aileyle bu iletişimi sağlıyoruz. İhtiyaç hissetmek durumunda hastanenin sosyal hizmetler birimini devreye sokabiliyoruz. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığıyla, cumhuriyet savcısıyla irtibatımızı kurabiliyoruz ve yine üçüncül müdahalede yer alan bir birimiz yani istismara uğradıktan sonra tedavilerinin yapıldığı bir birim olarak geçiyoruz. Ve çocuk izlem merkezine başvuru sonrasında çocukların izlemi, polikliniklerimizde devam ediyor. Her şekilde çocuk başvuru yapabiliyor, bu bazen savcı talimatıyla oluyor, adli

psikiyatrik muayene istiyor, çocuğun muayenesi başlıyor, bir tanık oluyor, bir tedavi oluşturuluyor, ondan sonraki takipleri diğer hastalar gibi devam ediyor. Bazen adli görüşmecilerimiz fark ediyor, diyorlar ki: "Ya, bu çocuğun Hocam bir görünmesinde fayda var." veya ailesiyle görüşüyorlar, aileyi kontrol edemediklerini fark ediyorlar, bu ailenin bir danışman ihtiyacı var diye yine polikliniğimize yönlendiriyorlar veya bazen aile veya kurum aracılığıyla da direkt başvuru yapılabiliyor. Hani bu konuda eğitim kliniği olması nedeniyle de çok rahat destek sağlayabiliyoruz.

Yine, hani bundan size bahsetmiştim. Gelen çocuklarımız son dört yılda... Son dört yıldaki bir test verisinden bahsediyorum. Toplam bu şekilde yani cinsel istismara uğramış olan 736 çocuğun poliklinikte takibi yapılmış ve bunların yüzde 60'ının en az 2 kere kontrole çağırıldığı görülmüş. Yüzde 44'ünün en az 3 kere ve yüzde 30'dan fazlasının da en az 10 poliklinik takibi olduğu görülmüş yani ihtiyaç duyan her çocuğun fark edilmesi, bu takip süreci devam etmiş polikliniklerde.

Yine, bunların çok büyük bir kısmı da cumhuriyet savcısı tarafından hani yüzde 71'i yani dörtte 3'ü diyelim, adli psikiyatrik muayene istenen çocuklar. Onun için hani savcının talimatının olması çok kıymetli bizim için.

Yine, çocukların çok büyük bir yüzde 36'sının ebeveyninin boşanmış olduğu, yüzde 5,7'sinin de bir ebeveyninin vefat etmiş olduğunu gördük. Yani tek ebeveynle yaşamamanın bir risk olduğunu görüyoruz çocuklar için. Orada bir önceleme sağlanabilir belki de tek ebeveynle büyüyen ve yaşayan çocuklar için.

Yine, yataklı servis için yüzde 10'lara yakın bir kısmını yatırarak tedavi etmek durumunda kalmışız çocukları. Daha önce söylemiştim majör depresif bozukluk en sık karşılaştığımız psikiyatrik bozukluktu yani... Daha önce biz depresyonu görüyorduk cinsel istismar mağdurlarında.

Yine, kendine zarar verici davranışlar ve öz kıyım yani intihar girişimini de çok sık görüyoruz. Burada benim dikkatimi çeken şey şu oldu: Bu hastalardan bir kısmı henüz istismar bildirimi yapılmadan önce takibe başlanan hastalardı. Mesela oransal olarak yüzde 31,8'di bu çocuklarda kendine zarar verici davranışlar.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - O zaman bildirimi yapılmadan takibi nasıl fark ediyoruz, başlıyoruz?

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Bazen bize gelirken başka bir şikâyetle takibi devam ediyor ve bir muayenesinde bize istismarını söylüyor, bildirimi yapıyor. Bazen bir yerde takibi başlamış ve zihinsel yetersizliği var veya işte, bir rapor ihtiyacı var, ÇÖZGER raporuna başvuru yapıyor, diğer haklardan ve özel eğitimden faydalanmak için, takip üzerine istismara uğruyor ve bunun bildirimi yapıyor yine poliklinik takiplerinde.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - O şekilde haberdar olduklarınızı ebeveyn dışında hangi kurumlarla paylaşıyorsunuz?

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - İstismar olduğu durumlarda şöyle: Direkt tutanağını tutuyoruz, hastane polisine bildiriyoruz, hastane polisi faksı çekiyor ilgili karakola, oradaki savcıdan talimat alıp çocuğu hemen çocuk izlemde alınmasını... Ankara için bu sistemler çok oturmuş durumda. Onun için hani bu eğitimlerin belki şöyle: Ben hani tıp fakültesi öğretim üyesiyim aynı zamanda dönem beşlere de istismar dersini anlatıyorum ve sınavımda fiks sorduğum sorulardan biri budur, "Ne yapacaksın, çocuk sana söyledi, şimdi ne olacak, şimdi ne yapacaksın." diye hani bu sistemin de bilinmesi gerekiyor nasıl uygun yaklaşım çünkü uygun olmayan yaklaşımlarda işin uzaması, işte, konunun yayılması gibi de durumlar ortaya çıkabiliyor, onun için bir hekimin mezun olurken de veya herhangi bir sağlık çalışanının da, karşılaşan herkesin de bunu bilmesinde fayda oluyor, bildirimin nasıl yapılacağı standardı.

Yine, ÇİM'den sonra girişimlerinde bir azalma yüzde olarak yüzde 6,3'e düştüğünü görüyoruz. Yani klinik üretimde de fark ettiğim şey şu oluyor: Şimdi mesela yataklı klinikte de çok ağır klinik semptomlarla çocuğu yatırıyoruz. İşte, istismardan bize bahsediyor, kimseye anlatamam vesaire, veya kimse sahip çıkmamış bu konuya. Bildirimden sonra çocukta ciddi bir rahatlama oluyor çünkü çocuğun "Hakkıma birisi sahip çıktı düşüncesi." oluyor veya "Ben devlete bunu bildirdim artık, işte, gereken yapılacak," psikolojisi de yine psikiyatrik belirtilerin rahatlama noktasında katkı sağlıyor.

Yataklı servis hizmetlerinden bahsetmiştik... Son sekiz yıla ait verileri bir topladım bu konuyla ilgili. 899 çocuk yatarak takip edilmiş son sekiz yılda ve bunların yüzde 26'sının cinsel istismara uğrama nedeniyle çocuk izlem merkezinde de girişi olduğu gördük yani her 4 yatan hastadan 1'i cinsel istismar mağduru olarak yatıyor kliniğimizde. Bazen bu oran yüzde 50'lilere çıkıyor, bazen düşebiliyor.

Bu, geçen hafta yayınlanan bir makalemizde majör depresif bozukluğu olan çocuk ergenlerde bir cinsel istismar öyküsünün olup olmamasına göre incelemiştik, karşılaştırmıştık bu çocukları. Cinsel istismara uğramış olan çocuklarda tedavi dozlarının daha yüksek verme ihtiyacı duyduğumuzu gördük. Yani çok daha yüksek ilaç dozuyla gene de az yanıt elde edebildiğimizi ve yatış sürelerinin daha uzun olduğunu yani aynı hastalık, tedavi aynı ama aynı yanıt alamamak yani bir tedaviye direnç durumuyla karşılaşabiliyoruz bu çocuklarda.

Yine, risk faktörlerinin de olduğunu mesela aile içi şiddete, cinsel istismara maruz kalan çocuğun daha fazla şahit olduğunu ve daha fazla işte diğer fiziksel istismar, ihmal gibi durumlara da daha fazla maruz kaldığını görüyoruz. Onun için bu durum biraz tedaviye dirençle de ilişkili olabiliyor.

Sıkmayacaksam bir olgudan da çok kısa bahsedeyim Başkanım. Bu da 17 yaş, beş aylık bir kız hastaydı. Öfke patlamaları, duvarda gerçek dışı görüntüler görme, genelde de erkek görüntüleri görüyordu duvarda, sesler duyma şikâyetleriyle kurum görevlisi eşliğinde başvuru yaptı. Bir buçuk yıl önce de kalp ilaçlarını alarak intihar girişiminde bulunmuştu ve iki yıl önce kendini boğmaya çalışmıştı. Son bir yıldır çok öfke nöbeti yaşıyor, öfke anında saçlarını çekiyor, kendine jilette zarar veriyordu. Hastanın öyküsünde hastanın annesi hasta 3 yaşındayken evi terk ediyor. 3 ila 15 yaş arasında kardeşleriyle birlikte kurum bakımına veriliyor ama o kurum bakımı sürecinde ara ara eve babası veya amcası tarafından alındığı oluyor ve on iki yıl içerisinde ve 2018 yılında hasta 15 yaşındayken kardeşleriyle beraber eve tamamen geçiş yapıyor. Ve aynı yıl karın ağrısı şikâyetiyle hastaneye başvuruyor, yedi aylık hamile olduğu öğreniliyor. Ve bu bebek doğuyor, koruyucu aileye teslim ediliyor doğan bebek, sezaryenle doğum yapıyor ve sezaryen doğum yapıp taburcu olduktan sonra ailenin taburcu olduğu gün babasının ona cinsel istismarı söz konusu oluyor aynı gün. Ve yine ertesi gün de para karşılığında cinsel ilişkiye zorluyor ama hastayla yapılan görüşmede hasta babasının para karşılığında cinsel istismara zorladığı kişilerin birkaçının adını vermişti yani o doğan bebekle ilgili yapılan adli görüşmede hasta "Babam beni cinsel ilişkiye zorladı, şu, şu kişiler tarafından." diye bir beyan vermişti ama kuzeni bu

olayların çok şiddetlenmesi üzerine polise gidip bildirim yapıyor, diyor ki: "Babasıyla ilgili bu konu." ve bebekten DNA analizi alınıyor, babadan alınıyor, sonuçta bebeğin babaya ait olduğu tespit ediliyor ve bu sefer hasta artık yapılan görüşmelerde babasının, amcasının ve abisinin yıllar boyunca kendisine istismarda bulunduğunu ifade ediyor. Ancak hastanın kliniği çok ağırdı yani hasta normal bir gün geçiremiyordu, günün çoğunda işte görüntüler görüyor, öfke nöbetleri, saçını çekerek odanın bir köşesinde otuyordu ve gerçekten çok zorlanmıştı o vakada. Ne hissettik orada? Yani bizim ilk etapta hissettiğimiz şey burada bir ne yapacağız şimdi? Biz son noktayız, bu çocuk bizde, biz ne yapacağız? Tedavi veriyoruz, ilaç dozunu yükseltiyoruz ama bunlar sadece çocuğu uyutmaya yetiyordu o dönem. Onun için de işte "Hani biraz daha ne yapabiliriz."i çok araştırdık o dönemlerde. Travma odaklı bilişsel davranışçı terapinin etkili olduğunu biliyorduk ama uygulamada haftada 2 seans yapıyorduk ve o 2 seansın arasındaki günlerde yine aynı şikâyetler çok ağır bir şekilde devam ediyordu. Bu vakayla biz işte bu yatan hastada yoğunlaştırılmış travma odaklı sistemini yeni yeni oluşturmaya başladık. Yine, kendi orijinaline sadık kaldık ama çok yoğun seanslar, bazen günde 3 seansa çıktığımız oldu. Yani hastaya sürekli bir şekilde bir bilişsel danış terapi sürecinde tutarak kırk-elli gün yatışını ama sonra on beş-yirmi günden sonra çocuğun diğer çocuklarla beraber oyunlara katıldığını gördük, akşam halay çekti mesela diğer çocuklarla. Biz hepimiz çok mutlu olduk ve böyle şeyler bu çocukta hiç olmamıştı ve gerçekten taburcu olurken güler yüzle normal bir genç kız çıkıyordu poliklinikten yani bunları görmek bizi gerçekten mutlu etti aslında.

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Bugün nerede Hocam?

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Kurum çocuğuydu, çok merak ettik biz hatta olgu bu yayımlandı bu çocuk ve tedavisini yapan hekimimiz de çok aşırı bağlandı hastaya. Takibini de yaptık ve daha sonra başka bir ile nakli yapıldı. O noktadan itibaren bizim kendi takiplerimiz olmadı ama o noktaya kadar hani şeyimiz iyiydi gerçekten ama tekrar seansları kontrollerle yeniliyorduk çünkü travma öyle bir şey ki hani "A, bitti." diyemiyorsunuz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - O naklin sebebi hekimle kurduğu bağ mıydı?

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Bunun da etkisi vardı ama esas hani bu bilişsel davranış terapi güçlü bir terapi yöntemi hani çoğu zaman bilinç iyiyse, zekâ geriliği yoksa çocukta ve hekim de hani uygun uygulama yapıyorsa güzel sonuçlar elde edilebiliyor, biraz da kalıcı olabiliyor sonuçlar.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Hayır Hocam, soru şeydi: Naklin sebebi kurduğu interferans mı?

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Ha, değildi. O bizden bağımsız bir süreçti.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Desteklediğiniz bir süreç mi?

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Bizimle ilgili bir süreç olmadı. Başka sebepler vardı büyük ihtimalle yani hekim olarak onun peşine düşmedik ama hâlen biz de merak ediyoruz açıkçası.

İhtiyacımızı ilettim size en önemli bizim ihtiyacımız yasa maddesindeki 103/1 eklenmesi.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Evet, onu notumuza aldık Hocam.

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Evet, onun dışında da hani süreç zaten...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Bir de oradaki "basit" kelimesi.

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Evet, o da çok önemli gerçekten.

Onun dışında hani çok güzel bir sistem var zaten birçok ulusal sistem incelenerek yerine getirilmiş. Hani tabii ki desteklenebilecek özellikleri var çocuk izlem merkezlerinin. Hızlı koordinasyon, bakanlıklar arasında sağlanacak bir şeyin yapılması belki güzel olabilir. Hani biz hemen Sağlık Bakanlığındaki temsilcimize hemen ulaşıyoruz ama hani bütün bakanlıklarda o hızlı bir koordinasyon sistemine belki bir ihtiyaç olabilir. Hani bir problem uzamadan belki hızlı çözüm sağlanabilir. İhtiyaçların da belirlenmesinin ardından belirlenen ihtiyaçlar ve çözümleri standarde edilirse yani yazılı bir şekilde olursa ve bütün Türkiye genelinde bu uygulamalar aynı olabilecek hâle gelirse o zaman çok da güzel sisteme hep beraber korumuş oluruz diye düşünüyorum.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Yani Millî Eğitimden ne kadar geliyor size?

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Millî Eğitimden geçişler ciddi rakamlar oluyor.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Çok önemli.

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Evet.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Bütün hayatı boyunca... Sağlık Bakanlığımız da aile sağlık merkezlerimiz özellikle hani oralarda yakalanabilir. Benim kızım mesela iki aylıkken kalça çıkıklığını oradaki hekim tespit etti. Hemen hızlıca da çözüldü ama hani daha sonra etmeseydi yani o bilinçle bakmasaydı o yüzden oralara eğitimler nasıl veriliyor o da çok önemli, aile sağlık merkezlerinde. Hani gerçi problemlili ailelerde hani bu çocuklar oraya ne kadar ulaşabiliyor o da ayrı bir sıkıntı ama belki hani belirli bir yönlendirme buralardan da olabilir diye düşünüyorum.

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Çok haklısınız.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Belki ona da hani eğilmesi lazım.

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Evet, çok güzel söylediniz.

Benim tek o konudaki güvendiğim şey şu oluyor: Tabii mutlaka hani mezuniyet sonrası da eğitim gerekiyor ama çekirdek eğitim müfredatında tıp fakültelerinde çocuk istismar ve ihmali var. Tabii ki hani şeyi değiştir, hani ne şiddette alındığı. Mesela benim derslerime devam zorunluluğu vardır, girmeyen çocuk kalır ve çok öfkelenirler çocuklar, bir gün sekiz saat ders anlatırım, o gün hastalandıysa kalır ve mutlaka staj alma zorunluluğu vardır, onu anlamazlar önce ama aslında hani yapmaya çalıştığım şey şudur: "Hani bu işi benim öğretmem lazım sana, sen gittiğin zaman orada bunu biliyor olman gerekiyor."dan dolayı bunu... Onun için mesela benim... Ama hani bu sistemin böyle sağlanması veya hani mezuniyet sonrasında da bir şeyler tabii ki yapılabilir.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Öğretmenlik eğitim alan ülkelerde...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Araştırma merkezlerimizde var bunlar ve okullarımızda rehberlik servislerimiz var.
TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Öğrenim süresince...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Öğrenim süresince artık ara ara... Benim bildiğim kadarıyla..

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Formasyonla ilgili ama...

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Öğretmenlikte maalesef bilmiyorum.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Artık öğretmenlikle ilgili psikolojide danışmanlık öğretmenliği...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Millî Eğitim akademileri o çerçevede orada müfredata bunun alınmasını tavsiye etmek lazım.

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Çok güzel olur, sadece şeyde hani ben sporla uğraşıyorum orada mesela antrenörlük eğitimlerinde daha birinci kademedeyken psikososyal alanın içerisinde çocuğun istismar ve ihmali ve bunu önleme bu konu olarak mesela gördüm hani antrenörlük belgemi alırken. Hatta çok şaşırmıştım hani Gençlik ve Spor Bakanlığında böyle bir... O zaman dedim herhâlde çok daha farkındalık var ama öğretmenleri bilmiyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Hocam, çok teşekkür ediyorum.

Arkadaşlarımız sorularını sorsunlar.

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Ben bir soruyla bir şeyi netleştirebilir miyim?

Şimdi, biz daha önce de bir ÇİM merkezine gitmiştik, aldığımız diğer brifinglerde de az önce bahsettiğiniz 103/1 ve (2). Şimdi bize yansıtılan şeydi: Bir ÇİM var, bir adli görüşme odası var çocuklar için mahkemelerde. Evet (1)'ler orada (2)'ler sizde ama bunun...

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Yok.

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Değil mi?

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Değil, yok.

Daha soruşturma aşamasındayız, kovuşturma aşamasında mahkemede değil çocuk çünkü.

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - "Ama vakanın durumuna göre bahsettiğiniz ileri durumlar için ÇİM'lere yönlendiriyoruz, diğerleri için biz görüşmeyi adli görüşme odasında yapıyoruz, adlilerdeki çocuk görüşme odalarında yapıyoruz." dediler.

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Belki lokal bir şeydir bu ama rutin bir uygulama değil çünkü çocuk kolluğa gidiyor yani kollukta bu ifade alınıp savcı talimatları çıkıyor yani siz kolluğun bu şeyi almış olması gerekiyor.

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Bir karışıklık var yani...

YENİMAHALLE EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ BAŞHEKİMİ DOÇ. DR. ÖZGÜR ÖMER YILDIZ - Kollukta çocuklara ait bir oda var, bir sosyal hizmet uzmanı var...

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - AGO'da değil, AGO'lar mahkemelerde, adliyelerde.

YENİMAHALLE EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ BAŞHEKİMİ DOÇ. DR. ÖZGÜR ÖMER YILDIZ - AGO değil, çocuk şeyde de var...

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - O zaman şöyle: Yani tam doğruyu anlamak açısından söylüyorum. Çocukta evet ilk olarak karakola gidiyor, o zaman orada bir ifade alınarak bunun kararı tamamen karakoldaki birim yetkililerince artık hani belki oradakiler de eğitim almıştır, şey yapmıyorum yani uzmandır belki ama. Tamamen karakolda veriliyor, bunun savcılığa ya da size gelip gelmeyeceği.

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Yani şöyle mesela: Hani bildiğim kadarıyla polisin ve jandarmanın...

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Farklı kurumlar farklı şeyler söylüyor gibi niteliyorum da tam doğruyu anlamamız lazım.

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Yok, muhtemelen onun için hani çok fazla birimin çalıştığı bir alan olduğu için herkes en iyi kendi birimini biliyor aslında. Ama bildiğim kadarıyla hani polis sisteminde de jandarma sisteminde de yine çocukla ilgili tabii merkezler var, birimleri var. Mesela Çocuk Şubede bir birim var gerçekten bununla ilgili. Ama çocuk değil mi? Jandarma'da da var.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - 18 yaş altı...

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - AGO değil ama hani "AGO" deyince ben hani mahkemeler yönünde onun için ona yönelik cevap verdim ama böyle bir sistemleri var hepsinin.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Şöyle ben söyleyeyim mi Hocam: 18 yaşının altında oldu mu çocuk şube bakar, çocuk şubede muhakkak savcı gözetiminde ifade almak zorunluluğu var yani mevzuattan kaynaklı CMK... Muhtemelen orada ifadeyi müdafî de oluyor, avukat da oluyor, savcı da oluyor. Kolluk alamıyor ifadeyi, 18 yaş altındaki tüm suçlar açısından söylüyorum sadece istismar için değil.

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Savcıyı davet ediyorlar.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Savcıyı ya davet ediyor ya da adliyede savcının odasında ifade alınıyor.

YENİMAHALLE EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ BAŞHEKİMİ DOÇ. DR. ÖZGÜR ÖMER YILDIZ - Tabii, avukat atıyorlar, avukat geliyor, uzmanlar...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - İşte, müdafî dediğim avukat.

Savcılık odasında veya ilgili eğer altyapı varsa kolluktaki jandarma ya da polisteki odada alınıyor. Onun değerlendirilmesini cumhuriyet başsavcılığı yapıyor. Eğer şeyse merkezlere yönlendiriliyor.

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - İşte, beyanın iki kere alınması problem veya... Hani burada sağlanan takviye, tedavi ve sosyal hizmet..

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - İstismara dair belirti varsa...

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - 103'e dair.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Yani ne olursa olsun. Yani basit istismar veya nitelikli istismar...

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Hani laf atma içermemeli hani bir laf atıldıysa hani sözel bir istismar alırsak bu sefer hani...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Sarkıntılık düzeyinde olmaması gerekiyor.

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Zorlamış oluruz hani sisteminde çalışır hâlde kalabileceği, vaka sayısının da çok artmayacağı...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Nasıl ayıracağız onu.

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Ankara'da öyle alıyoruz, dokunma içeren istismar...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Fiziki temas.

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Fiziki teması alıyoruz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Tamam.

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Yani fiziki temas yoksa diğer sistemler... Zaten diğer sistemlerde de aslında güzel sistemler var. Hani önemli olan işte adli muayene ihtiyacının... Hani mesela fiziki temas varsa bazen çocuk söyleyemiyor, ilerisini anlatamıyor ama burada hemen adli muayene yapma şansı var. Anında hepsinin...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Yani fiziki temas durumunda istismarın niteliği düşünülmeden ÇİM merkezlerine yönlendirilmesi...

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Dokunma içermesi... Yani diğer türüsü biraz sistemi zorlar. Hani vaka sayısının çok artması da iyi bir şey olmaz çünkü ihtiyacı olana düzgün, iyi hizmet sağlanması...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Diğer türlü de zaten Sayın Vekilimin de dediği gibi çocuksa 18 yaşının altındaysa o daha da özenli hâle getirilebilir.

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Evet ama var bildiğim kadarıyla. Bunlar muhtemelen size sunumlar yapmışlardır diye düşünüyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Yapıldı, yapıldı.

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ SORUMLUSU PROF. DR. SELMA TURAL HESAPÇIOĞLU - Ben teşekkür ediyorum dinlediğiniz için, buraya geldiğiniz için.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Başka soru yoksa kapatıyoruz.

Kapanma Saati: 12.26

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Daire Başkanı Salih Gözüm.

Sayın Başkanım, sayın vekillerim; öncelikle Başkanlığımıza hoş geldiniz.

Bugün Siber Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı olarak Komisyonumuza genel olarak yaptığımız işi öncelikle anlatıp daha sonra çocuklarımızı ilgilendiren alanda Başkanlığımız olarak görev alanımızda yaptığımız işle alakalı aydınlatıcı bilgi vermeye çalışacağım.

Öncelikle konuyu sunarken dünyada ve ülkemizde sosyal medya verilerine genel bir bakış, siber suçlarla mücadele konularında yapılan çalışmalarımızın özet bir bilgilendirmesi, bilinçlendirme faaliyetleri, dünyada alınan arayışlar, çabalar - coronavirus sürecinden bu tarafa herkes bir çaba içerisinde- ve öneriler kısmı şeklinde arzımı devam ettireceğim.

Dünya geneli değil de Türkiye geneli verilerimizi dijital olarak biz aldığımızda, nüfusumuza oranla mobil telefon kullanıcı sayımız neredeyse nüfusun tamamına gelecek şekilde 81 milyona yaklaştı, kullanım oranı yüzde 92, internet kullanıcı sayımız 77 milyonun üzerinde, kullanım oranı nüfusumuzda yüzde 88; aktif sosyal medya kullanıcısı 58,5 milyon, 59 milyon civarı, kullanımı yüzde 66. Dijital kullanımda dünyada internette geçirilen günlük süre nüfuslara göre bakıldığında, ülkemizde dünya ortalaması altı saat otuz sekiz dakika iken ülkemizde bunun üstünde yedi saat on üç dakika olduğunu görüyoruz. Ülkemizin de dünya sıralamasında nüfusuna göre internet kullanmada 18'inci sırada olduğunu görüyoruz. Sosyal medyada geçirilen günlük süre olarak baktığımızda, dünya ortalamasının iki saat yirmi dakika olduğunu, Türkiye'de ise iki saat kırk üç dakika olduğunu ve dünya sıralaması yine dünya ortalamasının üstünde olup sıralamada da 16'ncı sırada olduğumuzu görüyoruz. Dünya genelinde toplam sosyal medya kullanıcı sayısı 5 milyar 240 milyon civarı olduğu değerlendirilmekte.

Mobil uygulamaları ele aldığımızda ise Türkiye'de özellikle "Instagram" kullanımında ilginç bir şekilde dünyada nüfusuna göre "Instagram"da aylık olarak ele alıfta en önde gelen ülke olduğunu görüyoruz, dünya ortalaması on altı saatken bizde otuz iki saat üzerinde bir "Instagram" kullanımı var. Bizdeki uygulamaların kullanım sırası Instagram, Whatsapp, Facebook, Twitter şeklinde gidiyor. Bunu şöyle önemsiyoruz: İletişim daha fazla mobiliteyle, mobil telefonlar üzerinden artık dünya nüfusunun çoğu buna adapte olmuş durumda. İletişimin en fazla yoğunlaştığı etkileşim alanı ise sosyal medya olmuş durumda artık. Bu anlamda da global sosyal medya hesaplarının hareketliliği onlar merkezli, sosyal medya platformlarına odaklı gelişmeler ve teknolojiler o kadar hızlı hayatımıza etki etmekte ki bizim öncelikle bu hızı karşılamamız gerekiyor. Her alanda hem suç anlamında hem suçu önleme anlamında hem çocuklarımızı korumak anlamında hem de çocuklarımızın teknolojiye adaptasyonunu da kesmemek anlamında, her anlamda hızlı ama mutlaka üretken çözümler bulmak zorundayız. Özellikle internet ve sosyal medya platformları üzerinde kesintisiz iletişimin ülkemizde mümkün olması, bu alanda artan etkileşim, yoğun veri alışverişi, açıktan veri paylaşımıyla yirmi dört saat para transferi yapılabilme imkânları hayatımızı kolaylaştırmakla birlikte siber suçların yanında birçok suç ve suç unsurunun da açık kaynaklarda daha fazla yer almasına sebep olmaktadır.

Bizim Siber Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı olarak ülkemizde gördüğümüz en fazla işlenen siber suçlar: Çevrimiçi dolandırıcılık, bilişim sistemlerini kullanmak suretiyle nitelikli dolandırıcılık -ki bunu da en çok gördüğümüz alan ürün satışı dolandırıcılığı, ortalama- çevrimiçi yasa dışı bahis ve kumar, banka ve kredi kartlarının kötüye kullanılması, yetkisiz erişim, hesap çalınması, bilişim yoluyla nitelikli hırsızlık, ortalama zararlı yazılım kısmı; sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme, çevrimiçi çocuk müstehcenliği ve tacizi konusu.

Burada özellikle yaş gruplarını ele almak istedik. Komisyonumuzun bu konuda zaten bilgisi olmakla birlikte biz de bu noktaya dikkat çekmek istedik. 8-13 yaş grubu genelde teknolojiye internet kullanımına ve sosyal medyaya hızla adapte olan, oyun ve eğlence amaçlı bulundukları mecralarda suç kavramından uzak olmalarına rağmen farkında olmadan suçlarla temas kurarak suçluların da hedefi olan yaş grubu. Teknolojiye çok hızlı adapte oluyorlar, çok hızlı kendilerini gelişen platformların, yeni ortamların içerisinde bulabiliyorlar. 13 yaş grubu az önce sayın vekillerimizin yukarıda SİBERAY faaliyetlerini yürüttüğümüz birimi görmeleri için oraya gittiğimizde belirttikleri üzere oyunlara aslında birçok global anlamdaki oyunlara giriş yaşı fakat bu platformlar bunu, bu yaş sınırlamasını çok büyük güvenlik sağlayan algoritmalarla sağlamadıkları için burada özellikle 8 yaşından itibaren birçok çocuğumuzun bu oyun platformlarında veya uluslararası alanda sınırları aşan bir şekilde tanınmış platformlarda maalesef yaşı üzerinde kötü amaçlı kişilerin hedefi olabilecekleri platformlarda kendilerini bulabiliyor.

13-19 yaş grubu ise teknolojinin getirdiği yeniliklere yine hızlı adapte olabilen, dijital mecralarda aktif şekilde kullanıcı olan, çoğunlukla farkında olmamakla birlikte bir kısmı artık farkındalığı da oluşan, suça sürüklenen ve mağdur olan yaş grubu diyoruz. 13-19 yaşındaki çocukların bizim sadece siber suç değil, birçok suç alanında karşımıza çıktığını görüyoruz, özellikle teknolojiyi kullanarak karşımıza çıktığını görüyoruz ama bu tabii, sınırlı oluyor daha çok mağdur oluyorlar.

19-45 yaş grubu ise bilinçli ve hedefleri doğrultusunda hareket eden, kazanımlar için öyle veya böyle suç işleyenlerin de yoğunlaştığı, vatandaşlarımızın da özellikle yatırım amaçlı, kazanç amaçlı hareket edip de mağdur olduğu bir alan. Ve şunu görüyoruz ki siber suçlardaki suç işleme şüpheli yaş grubunun yüzde 80'i 19-45 yaş aralığı yani "Teknolojiden haberdar olan, teknolojiyi bilinçli kullanan kesim." dediğimiz yaş grubu.

Burada yine en fazla mağduriyet yaşayan kısım ise 23 yaşına kadar olan 19-23 üniversite öğrenci grubunun, burada hayatı tanımayan, hayata daha fazla anne-babasıyla, ailesiyle hazırlanmış yaş grubundaki çocukların, üniversite yıllarına gelmiş çocukların çok kolay mağdur olabildiklerini görüyoruz.

45 yaş üstü ise daha çok mağdur olan, teknolojiye daha uzak olan, maalesef teknolojinin hızı, bilişim altyapılarının gelişimi ve mobilitenin artışıyla bu hızı yakalayabilenlerin daha yavaş yakalandığı, bir kısmın hiç yakalayamadığı bir grup, o yüzden de mağduriyetlerin çok olduğu bir grup burası.

Yine, 8-18 yaş grubu çocuklarımızı maalesef suçun hedefi olabilen yaş grubumuz. Bunu biz sadece kendi bakış açımızla değil, yabancı muhataplarımızla da hem yurt dışındaki hem de buradaki bir araya gelişlerimizde de aynı yaklaşımı, aynı az çok yaş gruplarının 1-2 yaş oynayacak şekilde herkesin genel problemi olduğunu görüyoruz.

Özellikle bunu seyrettirmek istiyorum. Bildiğiniz bir kişisel veri paylaşımının özellikle yapay zekâyla birleşerek sosyal medya ile beraber nerelere varabileceğinin bir örneği. Bir anne-babanın çocuklarının kişisel bilgilerini devamlı sosyal medya paylaşması neticesinde çocuğunun bilgilerinin kullanılarak nasıl karşılına çıkabileceğinin bir örneği bu aslında hem çocukların hem de ebeveynlerin bilinçlendirilmesi gerektiğinin çok güzel bir örneği aslında. Az önce sayın vekilimizin aşağıda söylediği gibi bizim sadece kamu spotlarına değil, oyunlarda olsun, sinemada olsun veya dizilerde olsun her alanda bu tarz reklamları artırmamız gerekiyor.

(Video gösterimi yapıldı)

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Burada özellikle bizim siber suçlarla mücadele alanında gördüğümüz gelişen yapay zekâ alanı, blockchain teknolojisinin kullanıldığı alan ve veri güvenliğini tehdit eden alandaki gelişmelerin çok ciddi anlamda takibi gerekiyor, mutlaka bütün vatandaşların bilinçlendirilmesiyle beraber bütün kurumların kendini hızlı geliştirmesi gereken alanlar. Yapay zekânın sosyal medyada kullanılan kişisel bilgileri alarak neler yapabileceğine... Burada deepfake teknolojisiyle kişilerin sesleri, görüntüleri, videoları ve aileleriyle; anne ve babayla çocuğun arasındaki ilişkinin, onun sesiyle telefon araması veya onun görüntüsüyle arama, bunların hepsi artık mümkün değil; çıktı, "mümkün değil" diye bir şey kalmadı. Bunun tespit edilebilirliği noktasında çalışmalarımızı hızlandırmak için çaba sarfediyoruz. Şöyle söyleyeyim: Artık bot hesaplar konusu bizi yoruyordu, 100 tane paylaşım varsa X'te, diyelim bunun 30'u, 35'i, 40'ı bezen 20'si alanına göre bot hesap oluyordu. Şimdi, bot hesapların hareket tarzları bile insansız hâle geldi, onu bile anlamak zorlaşıyor. Bunların hepsi artık yapay zekânın kendi içindeki gelişim alanlarını bire bir yakalamayı gerektirecek kadar zaruret doğurdu bizim için. Bu da yine yapay zekânın insan hayatını kolaylaştıran, hepimizin hayatını kolaylaştıran programları peş peşe... Bir gün yok ki yeni bir yapay zekâ piyasaya sunulmasın. Bizim bu alandaki ızdıradımız şu: Biz değil sadece -bizi kastederken biz de bizim coğrafyamız için söylüyorum- ne bizim coğrafyamızda ne Avrupa'da dünyaya hakim olan, dünyada çok büyük söz sahibi olan bir tane global sosyal medya hesabı yok, hepsi Pasifik'in iki tarafında. "Pasifik yükselmesi" dediğimiz özellikle ABD ve Çin odaklı, Güney Kore, Japonya, Singapur, bu tarafta bir iki tane Hindistan, "Telegram"ıyla "yandex"iyle bir iki tane belki Rusya'yı eklersiniz ve işte "skype"de İsveç'i eklersiniz ama inanın bütün Avrupa bizim gibi bir çaba içerisinde, bir arayış içerisinde çünkü özellikle geçen yıl Avrupa Birliğinin bir tespiti var -yıl da belki hata yapıyor olabilirim ama geçen yıl diye hatırlıyorum- artık sosyal medya, global sosyal medya hesaplarının tahakkümü bizim kamu güvenliğini tehdit ediyor, ulusal güvenliğini tehdit ediyor. Bizim acil durumlarımızda vatandaşımıza ulaşmamızdan önce sosyal medya, global sosyal medya hesapları ulaşıyor. Bunun çok büyük bir ulusal güvenlik açığı oluşturduğunu ve kontrol edilemez alanlar oluşturarak da... Bunu Avrupa Birliği bizzat Brüksel merkezli kendilerinin tespitleri... Bizim de aynı minvalde bu alanda mutlaka yatırım yapılması gerektiğini, mutlaka belki üniversiteler, belki Millî Eğitim alanında daha fazla insan kaynağını bu alanda üretecek şekilde yönlendirmemiz gerektiğini ortaya koyuyor.

Yine, teknolojik gelişmelerde az önce bahsettiğim kripto para teknolojisi, işletim sistemleri; Android, iOS, sonra Huawei HarmonOs'in çıkışı; blockchain teknolojisinden sonra çip ve işlemci teknolojileri; NVDA, Intel, buradaki gelişmeler, kuantum teknolojisinin gelişmesi belki yüzlerce yıl sürecek şifrelerin saniyelerde açılması gibi bir durum söz konusu artık. Buna hazır hâle gelmek, bu yüzden de bu alanda aması olmayan yaklaşımlarla mutlaka yatırım yapmak gerekiyor.

Bizim burada özellikle çevrimiçi çocuk müstehcenliği anlamında Komisyonumuza özel seçerek ne yaptığımızı anlatmak istediğimiz alan. Bunun dışında burada çevrimiçi dolandırıcılık şubemiz var, yasa dışı bahis ve dolandırıcılık, yasa dışı kumar şubemiz var; burada, suç gelirleri şubemiz var, "bilişim suçları" diye bir şubemiz var, 5 tane şubemiz var, bunlar siber suça bakan. Önleme şubemiz var, açık kaynağa yansıyan bütün suçlarla alakalı varsa oradaki devriyelerimizin, siber devriyelerimizin karşılaştığı bu hangi konu olursa olsun suç içeren adli mekanizmaların çalıştırması gereken konulara ilgili birimlerimizi ivedilikle uyarıyoruz, onları bilgilendiriyoruz ve onların ivedi bir şekilde harekete geçmesini sağlıyoruz. Burada ise bize özellikle çocuklarımız konusunda özel bir görev verilmiş durumda. Burada biz uluslararası kuruluşlarla birlikte, uluslararası organizasyonlarla birlikte çalışıyoruz. Bu INHOPE, NCMEC, ICMEC, CPS, ICSE, İTERPOL çalıştığımız kuruluşlar. Burada özellikle NCMEC bu konuda dünyaya en fazla veri sağlayıcı. Bizim özellikle kendi dost ve kardeş ülkelerimiz olmak üzere kendimiz de tespitlerde bulunuyoruz. İçeride WhatsApp, Telegram, Viber ve diğer sosyal medya platformları üzerinde olsun, internet üzerinden olsun çocuklarımıza yönelik suç içeren veya başka ülkelerdeki çocuklara yönelik bir suç içeren konu varsa bunu mutlaka kendi içimizde adli mekanizmaları bilgilendiriyoruz; tutanağımızı, raporumuzu yapıyoruz hatta bilgi alınması gerekiyorsa ilgili Telegramdan, X'ten, TikTok'tan savcı talimatını alarak biz buradan uluslararası ilişkiler şubemizle talimat üzerine hemen irtibata geçip oradan bilgileri alarak, savcılığa aktararak suçu işleyen kişiler ülkemizdeyse veya yurt dışındaysa onun tespitini yaparak adli mekanizmayı harekete geçiriyoruz. Bu konuda da Amerika Birleşik Devletleri'ndeki NCMEC verileri dışında bizim özellikle yaptığımız faaliyetlerden dolayı, en son uluslararası bir toplantıda da Avrupa Birliği nezdinde ülkemize teşekkür edildi. Biz artık "Turkish Server Data" diye bu alanda kendi tespitlerimizle de bütün ülkelere de yardımcı olmak istiyoruz yani aslında kendimizi aşmak istiyoruz. Sadece NCMEC verilerine bağlı kalmayarak kendi veri tespitimizi artırmaya yönelik çalışmalarımızı artırıyoruz. NCMEC verilerine baktığımızda da bu müstehcenlik, çocuklara yönelik müstehcen verilerin tutulduğu ve paylaşıldığı... 2014 yılından beri 1 milyonun üzerinde diyelim rapor getirmiş bize, biz bunların 896 bininin incelemesini gerçekleştirmişiz. Bunların içerisinde bizim kendi kültürümüze göre işte, sünnet görüntülerini bile gönderiyorlar diyelim bize, biz onları elimine ediyoruz, illerimizde savcılıklarımıza iletiyoruz ve adli mekanizma işleyerek adliyelerimiz buradaki işleyişi takip ediyor. Bizim geçen yıl bu şekilde savcılarımızdan talimat olarak yaptığımız operasyon sayısı 1.500 civarı. Buradaki tutuklama sayıları, gözaltılar bunları tamamen

adli kısımda sayıların tutulduğu bir alan. Biz çocuklarımızın mahremiyetini göz önüne alarak Asayiş Daire Başkanlığımız Çocuk Şubemizle adliyelerimizin alanında olan, onların ilgilendiği bir alan ama tespit noktasında biz talimat alma ve gereğini yapma noktasında bize düşeni her zaman yapıyoruz bu şekilde.

Burada, aşağıda da -sayın vekillerimiz sordu- oyunlarla alakalı bizim en çok eksiklerimizden biri, ülke olarak geliştirmemiz gereken alan, kamu spotları gibi oyunların ülkemizde yayın yapmak isteyen herkesin aslında RTÜK burada nasıl bir denetleyici kurula konvansiyonel medyada televizyonlar için kamu spotu yayınlama zorunlulukları nasıl getiriyorsa internet ortamında veya oyun platformlarında bunlara yönelik mevzuat yenilikleriyle bunlar getirilebilir mi? Getirilebilir, bu tartışılabilir. Bizim Discord'un kapatılması... Burada Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı veya İçişleri Bakanlığımız veya vatandaşların kendi başvurusuyla kapatılan bu şekilde, daha çok oyun oynanan platformlardan biri Discord, ekim ayında kapatılmıştı. WaatPad - hatırlarsanız, bu müstehcenlik- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın başvurusuyla bu da temmuz ayında kapatılmıştı. Roblox, bir oyun platformu; yine, müstehcenlik, çocuklar için gayriahlaki durumlar oluşturduğu için bu da yine ağustos ayında Adana'da mahkememizce kapatılmıştı. IMVU, yine, Ankara'da, Ekim ayında kapatıldı, oyun platformu. TANGO, hatırlarsanız, daha önce bir konuşma, iletişim platformuyken daha sonra tamamen müstehcenliğe ve çocuklara, gençlere özellikle kadınlarımıza çok zarar veren bir platform hâline gelmişti, bu da yine aralık ayında kapatıldı.

Aşağıda sayın vekillerimiz Brawl Stars'tan bahsetti, son bir haftadır da medyada da yer alıyor. Brawl Stars Roblox'a göre, IMVU'ya göre, Discord'a göre belki daha masum ama bütün platformlarda, global platformların çoğunda maalesef müstehcenlik ve gayriahlaki durumların oluşmasıyla alakalı sıkıntılar var. Müstehcenlik yanında alkolü getiriyor, uyuşturucuyu getiriyor, silahı getiriyor maalesef organize suçu getiriyor. Bunun bir silsilesi var sahada ve bununla ilgili de yani müstehcenlik, gayriahlaki durumlar, genel sağlığa zararlı durumların birbiriyle bütünleştiği, örtüştüğü bir alanla alakalı konuşuyoruz. "Siber zorbalık" dediğimiz alan ise çocuklarımızın en çok maruz kaldığı alan, daha çok dijital platformlar, dijital ortamlar ve sosyal medya mecraları aracılığıyla "Rahatsızlık vermek." eylemi olarak tanımlanabilecek olan siber zorbalığı özellikle gençler arasında daha sık görmekle birlikte, örnekleri olarak da sosyal medyada bir başkasının rahatsızlık verici görüntülerini yayınlamak, bir başkası hakkında yalan ya da uydurma haberler yaratmak ve bunları yaymak, bir başkasının özel ya da mahrem bilgilerini sızdırmak, tehdit mesajları yollamak, hakarete varan ifadeler kullanmak; anonim hesaplardan taciz etmek, rahatsızlık vermek, bir başkasının hesaplarını ele geçirmek, bu hesaplardan uygunsuz yayınlar yapmak, bir kimseyi ısrarla takip etmek, bir kimsenin paylaşımlarına kasıtlı olarak sürekli olumsuz yorumlar yapmak şeklinde örneklendirebiliriz.

Dijital bağımlılık olarak yine, siber zorbalıkla birlikte çocuklarımız ve gençlerimiz konu olduğunda ele almamız gereken ekran bağımlılığı, teknoloji bağımlılığı, dijital oyun bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı. Bu bağımlılıklardan bahsettikten sonra bunları engellemek adına, çocuklarımızı bilinçlendirmek adına biz geçen yıl 14 milyona, 15 milyona yakın vatandaşımıza ulaştık diye değerlendiriyoruz. Bu daha çok fiziki olarak illerde, yine, kendi sanal platformlarımız dışında bütün kurumların sanal platformları artı vatandaşımızın çok bulunduğu hizmet alanlarıyla birlikte alışveriş merkezleri, belediyelerimiz veya sinema salonları, spor salonları aklınıza gelebilecek her yerde dijital platformlarda da görünürlüğümüzü artırmaya çalışıyoruz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Sayın Başkan, hızlanalım biraz ve toparlayalım.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Hemen Başkanım.

Bu anlamda 2020 yılından bu tarafa özellikle SİBERAY faaliyetlerimiz çatı isim olarak bizim faaliyetlerimizin altında sunduğumuz alan oldu. Burada bizim örneklerde, bu fotoğraflar ve görüntüler bütün üniversitelerden, liselerden, okullardan... Kamu spotlarımızda bizim Medya Protokol Daire Başkanlığımızla birlikte kendi ürettiğimiz kamu spotlarımız var, TRT'yle birlikte ürettiğimiz kamu spotları var, İçişleri Bakanlığımızın özel olarak hazırladığı kamu spotlarımız var. Bu kamu spotlarından biz en son TRT iş birliğiyle 13 tane kamu spotu hazırlattık. İlk 3'ü bu şubat ayı içerisinde TRT üzerinden yayınlanmaya başladı ama dediğiniz gibi bunu artık resmî kanallardan veya sadece TRT'den değil, bizim bunu nasıl çocukların bulunduğu platformlara ulaştırabiliriz veya bu şekilde bilinçlendirmeleri yaygınlaştırabiliriz, bunu düşünmemiz gerekiyor. Burada özellikle ürün satışı dolandırıcılığı, yasa dışı bahis ve yatırım dolandırıcılığını karşımıza çıkan ilk 3 suç olduğu için önceledik.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Başkanım "Dünyada alınan tedbirler" diyorsunuz, oraya gelin.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Geliyorum şimdi Başkanım.

Burayı hızlı geçiyorum çünkü SİBERAY'da da anlattık aşağıda.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Evet, diğer ülkeler neler yapıyor, onlara bir bakalım.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Çocukları korumaya yönelik aslında herkesin genel olarak üzerinde durduğu ekran karşısında geçirilen uzun saatler, manipülasyonlara tabi kalmaları, dijital zorbalığa, yanlış bilgi yayılımına, nefret söylemine, müstehcenliğe, mahremiyet ihlallerine, dolandırıcılık ve siber güvenlik zafiyetleri çerçevesinde özellikle çocuklarımızın birçok alanda suçla karşılaştığını görüyoruz. Bu anlamda da birçok ülke, toplum artık yasaklayıcı olup olmama noktasında arayış içerisinde. Yasaklayıcı olmanın da faydalı olduğu alanlar var, mutlaka gelişim sağlayarak da karşılamanın da faydalı olduğu alanlar var. Burada 2020'deki pandemi sürecinden bu tarafa arayışın hâlâ devam ettiğini görüyoruz. Bazı ülkelerde, Avustralya'da 16 yaşından küçük çocuklara yönelik sosyal medya yasağı getirme çalışmalarının tamamlanarak yasa 2025 yılında kabul gördü, 2025 yılı içerisinde yürürlüğe girmesi planlandı ve uymayan şirketlere de bu anlamda yaptırımlar uygulanması istendi. ABD'de Florida Eyaletinde 14 yaşından küçükler sosyal medya yasaklandı. Utah, Arkansas, Ohio, California'da benzer önlemler için çalışmalar yapılmasıyla birlikte atılan adımlar sonrası mahkeme süreçleri yaşandığı şeklinde açık kaynaklardan bilgiler ediniyoruz. Fransa'da, 15 yaş altındaki kullanıcıların sosyal medyayı kullanmasını velisinin iznine tabi tutan yasa tasarısı kabul edildi, Yunanistan'da da aynı şekilde bir yasal düzenleme var; İtalya'da 14 yaş altındakilerin cep telefonu sahibi olması, 16 yaş altındakilerin ise sosyal medya mecralarında profil oluşturmasını engellemeye yönelik yasal düzenlemelerin yapılması için imza kampanyası başlatıldığı bilgisini edindik. İrlanda'da 16 yaş altındakilerin akıllı telefon kullanımının tamamen yasaklanmasının tartışıldığı Çin'de -tabii, Asya'ya gittikçe daha radikal olaylar uygulanabildiği,

toplum yapıları veya ülkeye göre burada değişkenlikler görüyoruz- çocukların akıllı cihazları ve uygulamaları kullanımına ilişkin kısıtlamaları güçlendirmeye yönelik gece 22.00 ile sabah 06.00 saatleri arasında mobil cihazlardan internete erişmelerine izin verilmeyeceğinin açıklandı. Bunun uygulamada ne kadar uygulandığı bilgisine hâkim değiliz. Yunanistan'daki ebeveynlerin de çocuklarının çevrimiçi faaliyetlerini denetlemek için özel yazılımlar ve uygulamalar kullandıkları bilgisine biz de vakıfız. Bununla birlikte Instagram'ın açıklaması vardı, özellikle Kanada'da ve Amerika'da başlamak üzere 16 yaşından küçük çocukların algoritmalarını geliştirerek daha sağlıklı ortamda sosyal medya platformlarına girmesini sağlamaya yönelik zorlamakla alakalı...

Bizim burada değerlendirmelerimiz kısmında buraya yazsak da özellikle sosyal medya, global sosyal medya platformlarının algoritmalarını mutlaka güçlendirmeleri gerektiğini ve bununla alakalı cezai müeyyideler uygulanması gerektiğini... Bizim çocuklarımıza yasaklayıcı olan kısmı daha azaltarak global sosyal medya platformlarının veya global hareket eden iletişim platformlarının, oyun platformlarının, ne amaçla olursa olsun, bunların mutlaka algoritmalarıyla müstehcenliğe, gayriahlaki durumlara suç içeren hususlara izin vermeyecek algoritmaları geliştirmeye zorlamak ve uymadıkları takdirde bunlarla alakalı ülkemizde oluşturulacak kurul veya komisyonlarca incelemeler neticesinde bunlara uyulmadığının tespiti durumunda da ağır yaptırımlara tabi tutulmaları gerektiğinin en anlamlı çözüm olabileceğini değerlendiriyoruz. Avrupa Birliği özellikle global sosyal medya platformlarının iletişimin yoğunlaşmasının etkileşim alanı olmasıyla birlikte yapay zekâyla birleşmesini göz önüne alarak yapay zekânın kullanım alanlarına ilişkin bir yasal düzenleme getirdik. 2027 yılına kadar bir uygulamasını görecekler ve burada özellikle yasanın temel hedefleri, güvenliği ve temel hakların koruyan güvenilir, yapay zekâ sitelerinin sağlanması, potansiyel zararı ele almak için risk temelli düzenlemeler oluşturmak, etik standartları korurken yapay zekâ inovasyonunu teşvik etmek, AB'nin küresel olarak yapay zekâ yönetimindeki liderliğini güçlendirmek. Bunun için Fransa'da yeni bir yapay zekâyla alakalı adım atıldı Birleşik Arap Emirlikleriyle birlikte. İtalya'da yeni bir adım atıldı. Yine, Fransız bir şirket Çin Alibabayla bir yatırımda bulundu. ABD'de yeni başkanlıkla birlikte seçimden sonra ilan edilen Stargate Projesi yapay zekâ üzerine 500 milyar dolarlık proje şirketler temelli bir gelişimin ve hızın ön planda olduğu, buna karşın Çin'de 138 milyar dolarlık aynı minvalde bir yapay zekâ gelişim ve bunun geliştirilmesiyle alakalı şirketlerin birlikte hareket edeceği bir proje açıklandı. Bu da şunu gösteriyor: Hem çocukların ve gençlerin korunmasıyla alakalı alanlar tartışılırken hem de teknolojiye hız alarak öne geçmenin de yarışı hızlanmış durumda. Burada o yüzden ikisini de dengeli götürebilme kabiliyetine ulaşmak gerekiyor. Burada Avrupa Birliği özellikle gerçek zamanlı biyometrik gözetleme, bazı istisnalar dışında verilerin başkalarının eline geçmesini engellemek adına yapay zekânın sınırlandırılmasını istiyor. Kişileri sosyal puanlama sistemi şeklinde bir değerlendirme yapan yapay zekânın yasaklanmasını istiyor, sınırlandırılmasını istiyor. Duygu tanıma sistemlerini yine tehlikeli buluyor.

"Yüksek riskli sistemler" olarak adlandırdığı sağlık, ulaşım, finans ve kamu hizmetleri gibi sektörlerde kullanılan yapay zekâ sistemleri, işe alım süreçlerinde kullanılan yapay zekâ tabanlı karar destek sistemleri, hukuki karar süreçlerinde kullanılan yapay zekâ sistemlerini yine şeffaflık, insan denetimi ve risk azaltma mekanizmalarıyla birlikte yer alması gerektiğini belirtiyor. "Sınırlı riskli sistemler" olarak belirledikleri başlık altında ise "Özellikle bu sistemler için belirli şeffaflık gerekleri bulunmaktadır." diyorlar, kullanıcılar yapay zekâyla etkileşimde olduklarını bilmeliler, sohbet botları, derin sahte içerikler. Artık, çocuklarımız karşısındaki konuştuğunun insan mı, bot bir yapı mı olduğunu bilemeyecek kadar yapay zekâ gelişmiş durumda. Avrupa Birliği de bunu özellikle intihara sürüklenme gibi oyunlarda karşılaştığımız. Özellikle oyunlar merkezli daha doğrusu algısı oluşan ve medyatik hâle gelen konu burada özellikle yapay zekâyı arkadaş hâline getirmesi çocukların. Buradaki tehlikeye dikkat çekiyor.

Asgari riskli sistemler olarak ise "Genel kullanımda olan ve düşük risk taşıyan yapay zekâ sistemleri ek düzenlemeler gerektirmeksizin e-posta spam filtreleri, video oyunlarındaki yapay zekâ karakterleri." diyor. "Bunların da yine kontrollü olarak gelişiminin sağlanması müsaade edilmesi..." Bunu biz kendi açınızdan da ülkemiz olarak da değerlendirmemiz gerekiyor.

Biz -bununla bitiriyorum Başkanım- özellikle ilk ve ortaöğretimde dijital okuryazarlık eğitimlerine yer verilmesi gerektiğine inanıyoruz bu konuları içine alacak şekilde. Ülkemizde öncelikle çocukların ve gençlerin sosyal medya platformu güvenlik kontrolü mümkün bir şekilde kullanmaları için çaba sarf etmemiz ama daha çok yapıcı, onları teknolojiye uzaklaştıran değil, teknolojiyle doğru bütünleştiren mutlaka yaklaşımlar... Fakat hızı yakalayamıyorsak da gerekirse yasaklamaları da bazen geçici yasaklamalar, bazen yaptırımları içeren yasaklamaları veya cezalandırmaları kullanmamız gerektiğini düşünüyoruz. Mobil telefonların ilk ve ortaöğretim çağındaki çocuklar tarafından eğitim öğretim yapılan alanlarda kullanılmamasına yönelik uygulamanın -Millî Eğitim Bakanlığımız tarafından uygulanıyor bu- devam ettirilmesinin faydalı olduğunu düşünüyoruz. Ve mutlaka bizce olmazsa olmazlardan biri bu pandemi süreci bunu gösterdi. Veliler, ebeveynler, anne-babalar çocuklarını evde güvende zannediyordu fakat evde odasına çekilen çocuğun cep telefonundan, tabletinden, bilgisayarından hiç akıllarına gelmeyecek dünyalara, zararlı içeriklerle karşılaşabildiğiyle yüzleşti. Bu anlamda, eğitim öğretime katılan öğrenci ebeveynlerinin de mutlaka bir program dâhilinde okul merkezi bilinçlendirmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Arz ederim efendim.

Bizim ise siber suçlarla alakalı alanda çevrim içi dolandırıcılık, çevrim içi yasa dışı bahis ve kumar, çevrimiçi çocuk müstehcenliği suçları kapsamında bazı tekliflerimiz olacak efendim, bunu da yazılı olarak aktarabiliriz.

Sunum bu kadar arz ederim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Teşekkür ederim.

Şimdi, bilişim dünyası tabii çok hızla ilerleyen, insanlığın âdeti ikincil...

Ben 2002-2006 yılları arasında Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü yaptım İçişleri Bakanlığında. Bu MERNİS, adres bilgi sistemi, kimlik paylaşım sistemi, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası vesaire hep o dönemde. Galiba 2005 yılıydı, Roma'da kişisel verilerin güvenliği konulu bir çalışma düzenlendi, Türkiye'yi temsilen biz gittik, on bir gün süren bir çalışmaydı. Henüz hiçbir Avrupa ülkesi bizim kadar dijitalleşmemişti kamusal anlamda, kamu hizmeti sunumu anlamında. Belki şu anda da hiçbir Avrupa ülkesi kamu hizmeti anlamında bizim kadar dijitalleşmedi, çok hızlı gidiyoruz. Bu konuda riskleri hesap etmeden gittik. Nüfus cüzdanımız, ehliyetimiz vesaire bunların hepsi çok erken atılmış adımlar, bir kısmı da gereksiz adımlar. Orada on bir gün sonunda geldim ben, Bakanlar Kuruluna bir brifing sundum, o zaman Türkiye Bilişim İcra Kurumu vardı, şimdi hâlâ var mı, yok mu bilmiyorum, yok galiba. Yani bir Devlet Bakanının başkanlığında -Abdullah Şener Bey'di o zaman başkan- büyük bilişim

firmalarının da Türkcell'inden Telekom'una, IBM'ine dâhil olduğu bir şeydi. Güzel bir icra kuruluysa, onlar da katıldılar Bakanlar Kurulundaki sunuma. Ben sunumumu şöyle bitirdim: "Bilişim teknolojilerinin bu siber dünyanın gelebileceği yerden insanlığı Cenab-ı Allah korusun." diye bitirdim. Büyük bir tehlikeyle karşı karşıyayız. Hani bunu engellememiz filan da mümkün değil. Sadece biz çocukların açısından bakıyoruz, sadece çocuklara değil bütün topluma yöneltilmiş bir tehditle karşı karşıyayız. Çok zor idare edilen, bütün ülkelerde akıllı insanların iki elinin arasına başını alıp düşündüğü bir süreç. İnşallah, dibe vurmadan çarelerini ararız, insanlığa faydalı bir hâlde, insanlığın hizmetinde, insanlığa bir tehdit değil de insanlığın hizmetinde bir bilimsel gelişme olur. Ben çalışmalarınız için çok teşekkür ediyorum. Hemen hemen bütün konular sizin gündeminizde şu anda bilişimin çalışma alanları, teknolojinin riskleri, yeni gelişmeler... Tabii, buradaki en büyük zorluğumuz -bütün masayı paylaşan herkes biliyor ama ben affınıza sığınarak bir küstahlık kabul etmeyin lütfen- en büyük zorluğumuz şu: Hangi tedbiri alırsanız alın, birkaç hafta içinde tedbiriniz eskiyebilir çünkü öyle hızlı gelişen bir teknoloji dünyasıyla karşı karşıyayız.

Teşekkürler ediyoruz.

Arkadaşlarımızdan, milletvekili arkadaşlarımızdan sorusu olan ya da ilave etmek isteyen varsa... Yoksa toplantımızı bitirelim.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Sadece teşekkür edebiliriz belki... Çok teşekkür ediyoruz.

Burası belki de Türkiye'nin geleceği açısından en stratejik kurumlardan bir tanesi.

Tabii, toplumlar farklı bireylerden oluşuyor. Mesela "müstehcenlik" dediğiniz zaman kime göre müstehcen kime göre değil. Biraz da farklı bir şey söyleyeyim. Ben İzmirliyim, mesela benim ailem denize girmeyi sever, hepsi de şort, mayıyla falan girer ama bu, memleketin bir kısmı için asla kabul edilemeyecek bir şey. Şimdi bunu niye söyledim ben? Buralarda uzlaşa sağlamamız lazım. Yoksa gücün belli bir yerde teslim edilmesi bu sefer toplum kesimleri açısından kabul edilmezlik ve farklı sonuçlara doğru gitmeyi yaratıyor yani biz müstehcenlik diye bir sorun var, çocuklar için de bir sorun var, bunda hiçbir tereddüt yok ama sınırı nedir? Ya da eğlence anlayışımızla ilgili. Biz yaşlılar hep gençlerden şikâyet ederiz, "Böyle eğlenilir mi?" Muhtemelen işte bizim babamızdan da başkası şikâyetleniyordu, onun babasından da başkası şikâyetleniyordu. Kuşaklar arası farklılıklar var, bunlara bir bakmamız lazım. Dijital gelişmeyi engelleyemeyiz yani Türkiye'de dijitalde bu gelişme dünyanın her yerinde de engelleyemeyince dolayısıyla demek ki üzerinde bir fikir birliğine vardığımız mücadeleye ihtiyaç var, bence bu Komisyonunun kıymeti de budur. Bir siyasi eleştiri olarak söyleyeyim, RTÜK benim için bugün bir şey ifade etmiyor, muhalefet milletvekili olarak söylüyorum. Bir siyasi tartışma açmak için söyleyemiyorum. Eğer bütün unsurları bir arada ve eşit idare edebilirsek o zaman birbirimizi ikna etme şansımız var. Ya, bu da olmaz, o zaman olmaz yani gerçekten. Şu da olmaz ama eğer kurduğumuz yapılar ki dijitalle ilgili en büyük tehlike budur, sizin yaşayacağınız sorun da bu. Örneğin muhalefet açısından şimdi bir yasa teklifi geliyor, en büyük sorunlardan bir tanesi de bu, dijitalde sizin aldığınız tüm tedbirlerin yüzde 90'ı çok önemli bir toplumsal sorunu çözmek için ama geriye kalan yüzde 10'u da belki de ülkenin demokratik birleşmesi açısından kontrol mekanizması olarak da kullanılma potansiyeli var; tüm dünyada böyle.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Bütün yasaklar için de aynı risk vardır evet.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Şimdi dolayısıyla bunlar bizim için kritik, önemli sorunlar, bunları iyi tartışmamız lazım. Mecliste bu hafta gündemde olacak konulardan bir tanesi bu olacak anladığım kadarıyla.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Haftaya kaldı.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Haftaya mı kaldı?

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Evet.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Dolayısıyla bunlara bakıyor olacağız ama gerçek şu: Başka çocuklarımız olmak üzere dijital suçlardan korunması için mücadele veren tüm ekibe teşekkür ediyoruz, ellerinize, emeklerinize sağlık. Bence tarihî bir görev görüyorsunuz. Başkanımın da söylediği gibi dönüşümün büyük adımlarının geldiği bir çağdayız şu an. Belki on yıl sonra... Konuşma şansımız bile kalmayacak geldiğimiz noktada. Dolayısıyla burası bence ülkenin geleceği için bir merkez üssü görevi görüyor. Ben sunumlar için çok teşekkür ediyorum, çok sağ olun. Önerilerinizi almaktan da çok mutlu oluruz Komisyon olarak.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Bize yasal düzenleme konusunda yazılı bir teklif sunarsanız çok memnun oluruz.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ BAŞTÜRK - Arkadaşlar çalışır, getirir Sayın Başkanım.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Daha önce de bizim genelde dile getirdiğimiz konular var, konu başlıklarımız çünkü hız konusunda...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Özellikle çocuklar adına mesela ben yukarıda dinlerken okullara mutlaka bir siber güvenlik dersinin konulması zarureti hissettim yani buna benzer.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Evet, ben de onu soracaktım.

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Bir şey sormak istiyorum ben de. Ya, çok teşekkür ediyorum hakikaten büyük bir görev ifa ediyor memleket için bu birim.

Demin sunumlarda çok böyle teması teğet geçti, benim özellikle çocuk pornografisiyle alakalı o alan mesela sizin mücadele alanınıza giriyor mu şeyde?

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - O giriyor.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Çocuk müstehcenliği o.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - O hususta müstehcenlik Sayın Vekilimin dediği bütün dünyadaki müstehcenlik, o pornografi özellikle yani şu an sosyal medya platformları içerisinde X'te maalesef çok çok artmış durumda, içerikler özellikle çok kabul edilemeyecek sınırların çok ötesine geçmiş durumda.

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Bu tür siteleri yakalamak için özel bir yazılım mı var?

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Bunların algoritmaları oluşturuluyor, BTK tarafından da bu yapılar "web" siteleri direkt engellenerek, karar alınarak engelleniyor. Bizim tarafımızın Asayiş Daire Başkanlığı bu müstehcenlikle alakalı. Bu pornografi özellikle özelinde siteler olsun veya sosyal medya platformundaki paylaşımlara yönelik. Biz de hatta onlara bile bırakmadan biz kendimiz de devreye girmeyi gerek görürsek eğer

sadece çocukları değil, çocuklara bakıyoruz ama o da açık kaynakları yansıttığı için mutlaka bununla alakalı mekanizmaları hayata geçiriyoruz. Fakat hız, çok hızlı, yenisi hemen tahkim oluyor. Yeni site çünkü global hareket ediyor. Sunucusu bende değil, şirket bende değil Amerika'da, Çin'de buradaki yaptırımın uygulanmasını biz engellemeler getirsek...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - VPN diye bir gerçek var.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - O aslında Sayın Başkanım şey, daha az yani. Bir devamlılık, kullanmak çok zor onu. Çok az bir vatandaşımız kullanıyor onu. Genele matuf hâle gelemiyor yine de yasak olduğu için. Ama şey çok yani dünyada bu anlamda maalesef bunun artış hızı çok hızla artıyor.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Ben sanki çocuk pornografisinde biraz yol alındı gibi hissediyorum, doğru mu? Genelde hissediyorum yani.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Onda yol alındı. Çocuk pornografisinde daha kontrollü, yasalar çok değerli. Hem uluslararası alanda bütün ülkeler buna eğiliyor, üzerinde duruyor, biz de o yüzden zaten diğer ülkelere yönelik tespitlerimizi artırdık, sadece kendi ülkemizle alakalı değil başka ülkelerle alakalı da tespitlerimizi... Onlar da teşekkür ediyor çünkü onların çocuklarına yönelik bir şeyi de tespit ettiğimizden mutlu oluyorlar. Bu dediğiniz gibi çocuk pornografisi direkt bizim konumuz ve biz bununla alakalı burada şu yanıltıcı olur: Her şeyi biz tespit ediyoruz değil, dünyanın genelinde NICMEC verisi en çok ülkelerin faydalandığı veri oluyor. CPS verisi İngiltere merkezli sonra biz kendi verimizi geliştirmeye çalışıyoruz, kendi içimizde algoritmalar oluşturduk ve bunu güçlendirmeye çalışıyoruz ama şu var: Kapalı Telegram hesabında, Discord hesabında veya WhatsApp'ta kendi aralarında dönen bir şeyi bize yani bu açıktaki değil. Burada da gelişebiliyor bunlar bunun bir bildirimi, bunun bir ihbarı, bunun bazen bizim çalışmalarımızda sahadan haberdar olmamızda da işlemler yapabiliyoruz. Bu sadece açık kaynaklı gelişmiyor. Dijital platformlarda kapalı alanlarda da gelişebiliyor yani toplum içerisinde kapalı olarak da gelişebiliyor. Bunu da algoritmalarla yakalamak veya açık kaynaktan yakalamak değil sahaya o yüzden tek başına biz bilgisayarda platform üzerinde çalışan birim değiliz, sahada asayiş birimlerimizle birlikte devriye yapan, asayiş birimlerimizle birlikte bu konuyla alakalı olsun, sanal bahisle alakalı olsun, kripto parayla alakalı olsun sahada da çalışma yapıyoruz. Buna yönelik de personelimizi artırmaya çalışıyoruz. Aslında siber suçlarla mücadele birimleri yeni bir birim Türkiye'de. Yani Emniyet teşkilatında Sayın Başkanım daha iyi bilirler o yılları.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Estağfurullah.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - 2013'ten bu tarafa yeni gelişen ve üzerine yeni yeni koyan bir birimiz ama o kadar hızlı geliyor ki saha biz de o yüzden şuna dikkat ediyoruz: Bir, suçu tanımlayabilen personel. İki, orada teknik olarak geri kalmamızı engelleyecek personel ve teknoloji, yazılım, donanım ve kurumsal alt yapılarla birlikte mevzuat Başkanım. Yasal mevzuat, çocuk pornografisinde bize en çok yol katettiren, uluslararası alanda çünkü dağılımını da engelleyen yasal mevzuat. Şu an üretken olarak en büyük problemlili alan Asya. Asya maalesef yani en fazla nüfusun olduğu yani 6 milyar nüfusun olduğu ve dünyaya en fazla bu anlamda içerik basan bölge, coğrafya Asya bölgesi. Bu da ASEAN'la ilişkiler ve herkesin oraya yönelişleriyle ve onlara dile getirmeleriyle gelişecektir. Bunu şundan örnek vereceğim Başkanım: Terörle mücadele kısmında çalışırken 2018 yılında Filipinler'de bir toplantıya katılmıştık, terörle mücadele kısmında. Endonezya'da terörle mücadele kanunlarının bir alanı farklı yani her toplumda farklı bakılıyor, orada ama bu dedik ki: "Siz böyle yaparsanız, siz kendi tanımlamanız artık bunun bu tarafa gelişi, Türkiye'ye gelişi, bana gelişi farklı." Yani bir işte o zamanki o El-Kaide formatı, DEAŞ formatındaki konulardı. "E, siz böyle bakarsanız, bu adamlara sen müsaade edersen, benim mücadelem bir anlamı yok ki. Bu adam uçağa biner, gelir, her yerde her türlü eylemi yapar. O yüzden artık global bakmanız lazım ve bu suçun azalması için sizin de bir şey koymanız lazım. Biz sizi zorlamak zorundayız bu konuda. Sadece sizin bakış açınız yetmiyor." demiştik. Bu çocuk pornografisi konusunda biz özellikle Asya ülkelerinin daha fazla zorlanması gerektiğini düşünenlerdeniz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Pasifik bölgesi.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Pasifik bölgesi evet.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Çok teşekkür ediyorum Salih Müdürüm.

Gerçekten bilgilendirdiniz bizi. Bizim de böyle çok fazla detaylı bilmediğimiz bir konu aslında. Kafamda oluşturduğum soruların cevabını verdiniz öneriler kısmında. Özellikle ilk ve ortaöğretimde dijital okuryazarlık eğitiminin verilmesi, çocukların nelerden uzak durması gerektiği, aynı zamanda bu siber zorbalık konusunun işlenmesinin önemli olduğuna inanıyorum. Evet, ebeveynlerin bilinçlendirilmesi konusu çok önemli.

E, şeyi sormak istiyorum: Siber zorbalık ve istismar vakalarında hukuki destek veriliyor mu? Hani belki o sizin konunuzun dışındadır eminim ama çünkü siz bunu Asayiş Şubeye yolluyorsunuz suçları.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın il müdürlükleri bu anlamda psikodestek veriyorlar, eğer aile mağdur bir aileyse, desteğe ihtiyacı olan bir aileyse...

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Hukuki destek de...

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Onu da bildiğim kadarıyla Adalet Bakanlığımız...

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Barolar veriyorlar.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Ben Yalova Emniyet Müdüryüdüm ben, buraya gelmeden evvel Sayın Vekilim, orada da baromuz sağ olsun, baro başkanımızla bizzat konuştuğum çok konu olmuştur. Özellikle bazı hanımefendiler çocuklarıyla çok mağdur, kimsesi yok, ona destek vermesi noktasında biz işbirliğiyle -sağ olsunlar- hemen destek vermişlerdir ve bunu da biz illerimizde rahatlıkla organize edebileceğimize, koordine edebileceğimize inanıyorum.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Ben şunu da sorayım: Siber suçlarla mücadele sadece Emniyet Genel Müdürlüğünde mi? Yoksa Jandarma...

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Jandarma Genel Komutanlığımız da var efendim.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Jandarma da var.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - BTK de var.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - BTK de var evet.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Ama onlar daha çok herhâlde çocukları da içine alıyor mu onların çalışma alanında?

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Tabii, BTK'nin de Jandarma ve bizim de... Jandarma'yla bizim yapılanmamız birbirine benziyor.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ BAŞTÜRK - Aynısının sadece kırsal alan... Bölge farkı var.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - BTK'nin daha geniş yetkileri ve görev alanı var ve uyum içerisinde çalışıyoruz aslında. Koordineli çalışma burada önemli efendim.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Tabii ki.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Birbirimizi haberdar etmemiz gerekiyor. Aslında sorduğunuz sorulardan bir tanesinin bizim muzdarip olduğumuz bir konu var. Siteleri biz kapatıyoruz, oyun siteleri değil bu, özellikle Bet365 kapatıldı, BTK kapatıyor, Bet366 hemen devreye giriyor, Bet367 bu böyle gidiyor. Bu da tabii ki ülkeler arasında kanunlardaki değişiklikler, yaklaşımların değişikliğinden dolayı bununla alakalı ama bizim şuna ihtiyacımız var: Site daha açılmadığı için, olmayan bir şey için suç ilan etmek noktasında tartışmalar var, bunu biliyoruz. Mevzuat oluşturmak adına söylüyorum. Uygulamada işte hızı kaçırıyoruz. Bu sefer suçun yayılımı ve genişleme hızı o kadar artıyor ki. Bizim güvenlik güçleri olarak özgürlük ve güvenlik, adalet dengesini bozmayacak şekilde bizim şuna ihtiyacımız var Sayın Başkanım: Biz, suçlu... Onu özellikle ilk sayfaya koyduğumuz şu şeyi açar mısınız? İnternetin kolaylaştırıcılığı... Bizim ülkemize yirmi dört saat para transferi mümkün. İnternet sınırsız, herkes iletişim kurabiliyor, yirmi dört saat mobil hareketlilik... Ama ben polis olarak veya güvenlik güçleri olarak bir dolandırıcılıkla alakalı vatandaşımız dolandırılıyor, başvuruyor, ben onu dolandıran kişinin parayı transfer ettiği bilgiyi bankadan iki ay sonra alabiliyorum. Ben bu yetkiyi istiyorum, içeriğini istemiyorum. Nasıl diyeyim?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Yani banka anında bilgilendirsin sizi.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Evet.

Meblağsını istemiyor ama bu hıza yetişemeyiz biz. Biz bu hızla toplumu korumak adına bana görev veriliyorsa bu görevi yerine getirirken hızın bu taraftaki kısmında bana düşen hız kısmını tamamlamam gerekiyor.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Doğru söylüyorsunuz.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Yirmi dört saatin orta ölçekli ve küçük illerimizde biz bunu şöyle sağlayabiliyoruz: Sağ olsunlar, oradaki ildeki koordinasyonda bankalarımızla görüşüp bankalara hemen yazışmayı yapıp onların kendi merkezlerinden iç mekanizmasını işleterek yarım saat, bir saat içerisinde geri dönüşlerini alıp beş altı saatli bir dilimde ama bu bile geç kalıyor. Para transfer ediliyor, oradan başka yere kripto, soğuk cüzdana gidiyor, para gidiyor. O yüzden bunun mutlaka bize en olmazsa olmaz, biz bu suçla mücadele edebiliriz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - O yazacağınız şeyde bunları da eklersiniz.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Bu olacak efendim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Buna ihtiyacımız var.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Peki, çocukların hani "müstehcenlik" diyorsunuz veya "pornografi" konusunda oran nedir Türkiye'de diğer ülkelerle karşılaştırdığınızda? Hani "Asya'da çok." dediniz, biraz önce ifade ettiniz.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - İnternet kullanımı çok fazla bizde.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Çok fazla.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Kapalı toplum değiliz, bu yüzden tabii bu internet kullanmak, iletişim içerisinde olmak toplumun dinamikliğini gösterir. Bu zararlı bir durum değil fakat o alan içerisinde tabii ki çocukların kontrolsüz olarak karşısına çıkan bu anlamdaki veri çok fazla.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Peki, yasaklamayı uygun görüyor musunuz hani diğer ülkeler 14-16 yaş konusunda bunu yasaklama? Yani uyulabileceğine inanıyor musunuz?

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Şöyle söyleyeyim: 13 yaş olarak oyunlara giriş söylene de bugün 7 yaşında, 8 yaşında, 9 yaşında, 10 yaşında çocuklar bile giriyor.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Giriyorlar, torunumdan biliyorum yani.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Burada bunu engellemek adına birincil konu şirketlerin mutlaka yaptırımlara tabi tutulması gerekiyor.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Veri bu olmalı.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ BAŞTÜRK - Uluslararası işbirliği burada...

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - O yüzden biz şirketlerin mutlaka algoritma... "Ben algoritma oluşturamıyorum." diye bir şey yok. Biz TikTok'u burada çağırıyoruz, söylüyoruz veya X'e söylüyoruz BTK'yle beraber. "Algoritmalarınızı yenilemenizi istiyoruz. Nasıl algoritmalarınızla birçok şeyi filtreleyebiliyorsanız, bunu yapabilirsiniz, bu kabiliyetiniz var, neden yapmıyorsunuz?" Ama onlar da global gelişmeler çerçevesinde birbirleriyle yarıştıkları için gördüğümüz kadarıyla bu alanda -daha nasıl diyeyim- bunu sınırlandıran bir sosyal medya platformu olarak tanınmak istemiyorlar veya öyle algılanmak istemiyorlar. Bu yüzden de burada uluslararası bir iş birliğine ihtiyaç var, o yüzden ASEAN önemli çünkü en fazla nüfus orada.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Orada.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Artık pasifik bölgesinde alınacak her karar bu anlamda bütün dünyayı etkileyecek olumlu veya olumsuz. Yani bazen bizim aldığımız kararlar değil efendim, biz içeride ne karar alırsak alalım dediğiniz gibi, bu alan yasaklamaları rahatlıkla herkesin aşabileceği bir alan.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Tabii.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Bu alanı dikte edecek ve etkileyecek olumlu belki de ivmelenmeyi sağlayacak ASEAN bölgesindeki kararlar, ASEAN bölgesindeki yaklaşımlar olacak. Bunu hamasetle söylemiyorum, veri olarak, bugün nüfus olarak olsun pasifik bölgesinde sosyal medya platformlarının büyümesi ve teknolojinin gelişim noktası olarak gördüğümüz zaman bunu nasıl biz Avrupa merkezli birçok örneklemeyle yol haritası oluşturduysak, artık ASEAN merkezli mutlaka yok haritaları oluşturmak ve oradan faydalanmak lazım efendim.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Peki, orada öyle bir çaba olduğunu görüyor musunuz?

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Var çünkü bizim problem gördüğümüz birçok alanda onlar da problem görüyorlar. Asamblelerin, meclislerin arasındaki o koordinasyon toplantıları oluyor, o çok değerli Başkanım. Orada bizim o Asya ülkeleriyle toplantılarda bunun özellikle gündem yapılması ve dile getirilmesi bence değerli. Bunun dışında da biz ülke olarak da orada işte, en son -belki, bilmiyorum içerik olarak- ama ülkemizin oraya yönelik Sayın Cumhurbaşkanımızın gidişi oldu, orada sadece bizim daha çok ilişki içerisinde olduğumuz ülkeler değil bütün ülkelerle mutlaka bu yaklaşımı geliştirmek gerekiyor. Bunu özellikle hatırlatmak ve şans olarak gördüm kendimi o yüzden açtım. Bizim içerideki yasaklamalarımız veya yaklaşımlarımız tek başına yeterli değil artık.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Şöyle bir şey var mı: Yani örneğin çocuk pornografisiyle ilgili, örneğin nitelikli dolandırıcılıkla ilgili bir takım açık kaynaklar var, siteler var, vesaireler var, bunlarla ilgili karar alıyorsunuz ya da işte yasadışı bahis, hemen tekrar yenisi açılıyor falan. Şöyle bir şey var mı: Hukukta nasıl gözüktüğüne alınıyor, sonra belli bir süre gözetiminde kalabiliyor ve sonra gidebiliyor yani burada kurulacak bir hukuki yapıyla örneğin kırk sekiz saatte neticelendirmek koşuluyla ve belli kategorilerde yani düşünce özgürlüğü değil, tartışma değil, vesaire değil ama hani çocuk pornografisi, nitelikli dolandırıcılık vesaire gibi yerlerde...

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Bu olabilir efendim, çok iyi de olur.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Yani özgürlükler alanına girmeden, sana göre, bana göre, ona göresine girmeden ama yani çocuk pornografisini kimse şey olarak... Kırk sekiz saat süreyle geçici durdurma alarak ve bunu her an hukukla bir ihtisas alanında bir dijital alanda oluşturulacak bir mahkeme üzerine çünkü şöyle bir sorum var: Siz de söylediniz yani hızına erişmek mümkün değil yani Türkiye'nin mesela koskoca yayın ihalesini patlatmış bir grup var yani insanlar hani neydi onların bir adı var ya?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Hacker mı?

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Yok, yok, hayır, hayır bir site var, herkes oradan izliyor maçları...

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - SelcukSports falan.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - SelcukSports falan, öyle bir şey.

Böyle yerlerde eğer...

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ BAŞTÜRK - Çok iddialılar da yani.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Nasıl?

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ BAŞTÜRK - Çok iddialı bir site o da diyorum yani.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Adamlar da rahat bu arada yani.

Şimdi dolayısıyla hani böyle yeni bir mekanizmayı belki düşünmek lazım. Yani bir tür dijital işlere bakacak olan yeni bir yasal yapı. Belli alanlarda özgürlüklere, tartışmalara, fikir şeylerine girmeyen yani herkesi kapatmaya yol açmayacak ama işte o çocuk pornografisi nitelikli suç, belki terör vesaire gibi yerlerde tak, tak, tak hızla karar alınacak ama bunu hukuka da bağlayacak yani kırk sekiz saat içinde bağlayacak, hâkimi var, savcısı var, vesairesi var dolayısıyla burada yanlış yapılan işlemlerde de yani bu tarafa da bir idari olarak taraf olacak bir şey, yeni mekanizmalar kurmak zorundayız. Bu mekanizmalar da hız gerektiriyor.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ BAŞTÜRK - Yani tabii, yasal düzenleme gerekiyor o anlamda, desteğinize...

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sanal bahis gibi sitelere giren çocuk sayısı veya oranı? Çünkü çocukların da çok fazla girdiği söyleniyor.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Sağlıklı rakam yoktur orada.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Olmasa da yani aç çok bir...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - "18 yaş" diye belirtiyor.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Hayır 18 yaşın altındaki çocuklar.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Yok, yok, 10 yaşındaki çocuk da 18 yaş diye sitelere giriyor.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Aslında orada şöyle bir algı var Sayın Vekilim: Şimdi az önce 44 bin diyelim dolandırıcılık alakalı olay sayımız, yasadışı bahis, sanal kumara gelince Türkiye'deki olay sayımız 2 bin bile değil karşılaştığımız olay sayısı.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Yani bütün Türkiye için.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Türkiye'yle ilgili.

Şimdi, tabii ki, şu var: Özellikle pandemi sürecinde çocukların elinden telefon düşmediği alanda bu gelişti. Bu suçun geliştiğini gördük. Aslında Türkiye'de bu kadar gelişmişliği yoktu bunun. "Biz bununla alakalı da ne yapabiliriz." in en fazla üzerinde durduğumuz hatta burada da birim olarak en fazla güçlendirdiğimiz 3 alan oldu. Biri nitelikli dolandırıcılık, çevrim içi dolandırıcılık ünitemiz, öbürü yasadışı bahis, sanal kumar, öbürü bilişim suçları çünkü 76 bin olayımızın bir bakıyoruz tamamen 55 bin-60 bin

civarı bunlar. Bunun içinde en azı yasadışı bahis yani bizim için en büyük problem nitelikli dolandırıcılık alanı ile bilişim suçları alanı dediğimiz alan; burası 55 bin. Bunun üzerine yasadışı bahis, sanal kumar alanı Türkiye'de aslında bahsedilen bir problem fakat şu an dünyada geldiği noktadan uzaktayız. Bizde sorun şu: Az önce sayın vekilimin dediği gibi mekanizma hızlı işlemeyince şöyle söyleyeyim: Bu konunun açılması bizim için faydalı çünkü biz çözülmesi noktasında en çok şu ihtiyacı görüyoruz: Yerindelik ve yetkisizlik konusu. Bilişim suçları mobil telefon üzerinden geliyor, yasa dışı bahis ve sanal kumar da genelde daha çok burada hareketlilik görüyoruz; İstanbul, Bursa, Kocaeli, Sakarya, İzmir, Ankara, Kayseri, Adana, Kıbrıs, bu tarafta işte, Malta, Arnavutluk, Ukrayna, Romanya, Gürcistan, Ermenistan, Adaları vesaire böyle içine alan bir halka var. Bu halka içerisine içeride diyelim suç işlenirken İstanbul, Tekirdağ, Kocaeli, Bursa, bu alanda işlenen bir suçun yerindelik ve yetkisizlik, savcılık iddianamesi... Savcımız iddianameyi hazırlıyor, mahkemeye sunuyor, şahıs ilk celsede "Ben orada oturmuyorum." diyor, bu sefer İstanbul Bursa'ya gönderiyor. İnanın...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Bilişim suçları için mağdurun ikametgâhı da esas alınır diye...

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Mevzuatta bazı değişiklikler yapmak lazım.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Bunu da denetlemekte geç kalıyoruz. Bu bizi öyle...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Tüm bunları yazacaksınız işte.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Evet, efendim.

Burada şunu getiriyor: Sayın Vekilimin söylediği organize yapılar biz bunu yakalasak bile kendine zemin tutturuyor. Niye? Biz bunun hakkında adli işlem yapana kadar bu kişi kaç tane vatandaşımızı maalesef dolandırabiliyor, kişi hakkında bir karar olmadığı için bir de yurt dışına çıkabiliyor. Kişi hakkında yakalama kararı olmadığı için kişi Arnavutluk'a veya Kosova'ya veya Makedonya'ya, Romanya'ya çıkıyor, Ukrayna'ya gidiyor; inanın, oradan buraya yakın olduğu için de burada bir adamı... Bizim belki istihbari olarak bilgimiz var fakat adli olarak bankadan bilgi almakta geçiz. Yerindelik noktasında hangi mahkemenin yargılayacağı belli olmadığı için bir bakıyoruz, şahıs devam ettiriyor, içeriden de buluşmak istediği her kişiye haber veriyor, uçakla gidiyor, bir saat sonra adam orada kimle görüşüyorsa... Şimdi, bu alanda maalesef bizim o yüzden hıza ihtiyacımız var. Mahkeme noktasında da yerindelik ve yetkisizlikleri azaltacak, belirleyici mahkemeler mutlaka oluşturacak... Bazen bu suçun işlendiği...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - İhtisas...

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİBER SUÇLARLA MÜCADELE DAİRE BAŞKANI SALİH GÖZÜM - Evet, ihtisas oluşturulacak gerekirse bölgelerde.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Evet, çok teşekkür ediyoruz.

Kapanma Saati: 15.13